

UNIVERZITA PALACKÉHO V OLMOUCI

FILOZOFICKÁ FAKULTA

KATEDRA DĚJIN UMĚNÍ

GOTICKÁ ARCHITEKTURA KOSTELA

SV. PROKOPA V LETOVICÍCH

bakalářská diplomová práce

Tereza Tóthová

Vedoucí práce: Mgr. Petr Čehovský, Ph.D.

Olomouc 2023

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem tuto bakalářskou práci vypracovala samostatně s použitím uvedené literatury a pramenů.

Rozsah práce: 79 318 znaků (včetně mezer)

V Olomouci dne 11. 12. 2023

.....

podpis

Poděkování

Ráda bych poděkovala vedoucímu této bakalářské práce, panu Mgr. Petru Čehovskému, Ph.D., za doporučení při výběru literatury, odborné vedení a cenné rady, které mi při psaní poskytl.

Obsah

1. Úvod	5
2. Vývoj bádání	7
3. Dějiny města Letovice do 16. století	10
3.1. Páni z Letovic	10
3.2. Páni z Ronova	11
3.3. Páni z Boskovic	13
3.4. Páni z Hardeka	15
4. Kostel sv. Prokopa v Letovicích	19
4.1. Stavební vývoj	19
4.2. Presbytář	23
4.3. Loď	28
4.4. Mariánská kaple	32
4.5. Sakristie	37
4.6. Věž	39
5. Kostel sv. Prokopa v kontextu soudobé architektury Čech a Moravy	41
6. Závěr	46
Resumé	48
Summary	49
Seznam použité literatury a pramenů	50
Seznam obrazové přílohy	54
Anotace	56

1. Úvod

Malebné město Letovice (německy *Lettowitz*) se rozprostírá na svazích údolí soutoku řek Svitavy a Křetíny, v Jihomoravském kraji severně od Blanska. Již od středověku byly Letovice významné díky své strategické poloze, kdy městem vedla tzv. Trstenická stezka, dálková komunikace spojující Moravu s Čechami.¹ Ačkoli není bezpečně známa doba založení města, Letovice jsou poprvé připomínány v souvislosti s vybíráním cla z mostu.²

O vzniku samotného názvu města se tradují dvě pověsti. Jedna z nich říká, že zde bývají déle trvající léta a obecně mírnější podnebí díky své geografické poloze. Naopak druhá verze se přiklání k pojmenování Letovic podle pradávného zakladatele osady – Leta.³

Mezi hlavní dominanty tohoto moravského města patří klášter Milosrdných bratří s kostelem sv. Václava, zámek a nepochybně farní kostel sv. Prokopa.

1. Letovice, kostel sv. Prokopa s krytou chodbou, pohled od jihozápadu.

---

¹ Slavomír Brodesser, *Staletími podél řeky Svitavy*, Brno 2005, s. 26.

² Jan Karel Hraše, *Zemské stezky, strážnice a brány v Čechách*, Nové Město nad Metují 1885, s. 34.

³ Viktor Otakar, *Dějiny, památosti a pověsti kraje boskovského*, Letovice 1921, s. 42–43.

Všechny zmíněné objekty stojí na protilehlých návrších a dotvářejí pozoruhodné panorama. Na vyčnívajícím ostrohu se zámkem stávala původně dřevěná tvrz, která patřila k nejstarším stavbám Letovic.

Právě ke kostelu sv. Prokopa se upřela má badatelská pozornost. Jedná se o gotickou svatyni pravděpodobně z konce 14. století,⁴ která prošla v průběhu let mnohými úpravami. V důsledku toho byla její primární podoba pozměněna. Kostel je v současnosti cenný především pro původně intaktně dochovanou přiléhající kapli Panny Marie, ve které se zachovala gotická klenba s prostupujícími žebrovými trojpařsky.

Dále je kostel sv. Prokopa unikátní díky čtrnácti náhrobkům, které jsou vsazeny ve zdech interiéru. Jedná se o náhrobky vrchnosti, okolních zemanů a cechovních předáků. Někteří autoři v této souvislosti letovický kostel označují pravým muzeem náhrobních kamenů a řadí je k nejcennějším na Moravě.⁵

V předkládané bakalářské práci si kladu za cíl poskytnout ucelené informace o gotické architektuře kostela sv. Prokopa v Letovicích. Stejně tak se chci zabývat otázkou samotné stavební dispozice. Někteří badatelé se přiklání k tvrzení, že byl původně kostel řešen jako dvoulodní stavba, ale naopak jiní považují tuto variantu jako zamýšlenou, avšak nerealizovanou.

Největší část bakalářské práce bude věnována dějinám výstavby letovického kostela se zacílením zejména na stavebníky z rodu Ronovců. Můj zájem se zaměří na podrobnou analýzu architektury a architektonické skulptury letovického kostela. V souvislosti s jižní kaplí Panny Marie a jejím nezvyklým klenebním vzorcem budu hledat její možná východiska. Na závěr se pokusím zasadit tuto stavbu do kontextu soudobé sakrální gotické architektury Čech a Moravy.

---

⁴ S jistotou není známa doba vzniku kostela, protože o tom chybí písemné zmínky.

⁵ Jaroslav Chloupek et al., *Publikace k 50. výročí povýšení Letovic na město*, Letovice 1986, s. 103.

2. Vývoj bádání

Literatury zabývající se letovickým kostelem je poměrně hodně, neboť se jedná o umělecky významnou památku Moravy. Díky těmto nashromážděným informacím předchozích autorů o dějinách města i kostela sv. Prokopa je možné stavbu nadále zkoumat v širších souvislostech. Stěžejní otázka, na kterou se mnozí autoři od 19. století snažili odpovědět, se vztahuje především k časovému určení doby vzniku kostela. Tato informace totiž není bezpečně doložena.⁶ Dále se zabývali původní podobou stavby, protože v současné době je vzhled kostela výsledkem mladších stavebních úprav především z 19. století.

Prvním badatelem, který se zabýval letovickým kostelem, byl Gregor Wolny. V roce 1858 o něm psal v *Kirchliche Topographie von Mähren, meist nach Urkunden und Handschriften, Brünn Diöcese, 2. Band.*⁷ Jeho přínosem je detailní popis přestavby, která započala v roce 1840 a nastínění dějin města. Podrobněji historii města popsal v roce 1904 August Prokop.⁸

Jan Knies ve stejném roce významně přispěl heslem o Letovicích ve svém místopisném díle.⁹ Tvrdí v něm, že byl v minulosti kostel vyšší a z původní podoby stavby zůstalo kněžiště a jižní kaple Panny Marie. Kostel řadí do 15. století na základě motivů na svornících, které patří pánům z Letovic. Nermalou část textu věnuje také kamenným náhrobkům, které se nacházejí ve zdech interiéru.

V roce 1908 Alois Hrudička uvádí, že byla v Letovicích fara již ve 14. století, a spolu s ní dále zmiňuje kostel sv. Prokopa, který podobně jako Jan Knies datuje do 15. století.¹⁰ Podotýká, že si kostel i po několika stavebních úpravách zachoval stopy původního gotického slohu. Odkazuje na původní kamenné sedile v presbytáři a dochovanou jižní kapli Panny Marie. Při rekonstrukci letovického kostela v roce 1934, o které informuje článek zveřejněn ve Zprávách památkové péče,¹¹ byly obnoveny vnější omítky a došlo k obnažení a ošetření tesaného kamene na gotickém zdivu. Stavba je dále považována za původně trojlodní dispozici z 15. století, přičemž barokizovaný mobiliář je řazen do poloviny 17. století.

---

⁶ Za první písemnou zmínku dokládající existenci farního kostela sv. Prokopa v Letovicích, je považována smlouva, jejímž prostřednictvím odstoupil letovický farář Jan svému bratrovi část domu v Brně. Krátce poté, v roce 1360, došlo k rozdělení letovického panství mezi členy rodu z Ronova, viz Pavel Vybíhal – Bohumil Kocina, *Kostel sv. Prokopa v Letovicích*, Letovice 2008, cit. s. 62.

⁷ Gregor Wolny, *Kirchliche Topographie von Mähren, meist nach Urkunden und Handschriften, Brünn Diöcese, 2. Band*, Brünn 1855, s. 244–246.

⁸ August Prokop, *Die Markgrafschaft Mähren in Kunstgeschichtlicher Beziehung*, Bd. II., Wien 1904, s. 789–791.

⁹ Jan Knies, *Vlastivěda moravská. Boskovský okres*, Brno 2008 (reprint původního vydání z r. 1904), s. 122–127.

¹⁰ Alois Hrudička, *Topografie diecéze brněnské*, Brno 1908, s. 212–213.

¹¹ František Fiala, *Opravy církevních památek v zemi Moravsko-slezské v letech 1919–1936, Zprávy památkové péče*, č. 8, 1937, s. 8.

Emanuel Janoušek se v roce 1937 vyjadřuje k původní podobě kostela.¹² Stejně jako Jan Knies poukazuje na fakt, že kostel býval vyšší, což dokládají pozůstatky gotických okenních oblouků, které z chrámové lodi sahají až do půdního prostoru.¹³ Kostel také krátce zmiňuje Miloš Stehlík roku 1955, kdy komentuje především jeho přestavby.¹⁴ Mimo jiné tvrdí, že v druhé polovině 17. století bylo zbořeno trojlodí a celý prostor kostela byl nově zaklenut.

V roce 1984 se Dobroslav Líbal¹⁵ blíže zaměřuje na dispozici kostela, kterou považuje za původně dvojloďní a vznik stavby datuje do poslední třetiny 14. století. Připojení jižní kaple Panny Marie k letovickému kostelu řadí do roku 1380. O pět let později se také Karel Kuča vyjadřuje ke kostelu sv. Prokopa, který datuje do 2. poloviny 14. století a vyzdvihuje pozoruhodné dvojloďí.¹⁶

Bohumil Samek v roce 1999 přichází, oproti ostatním badatelům, s odlišným pohledem na řešení dispozice letovického kostela.¹⁷ Pracuje s variantou, že loď nebyla nikdy goticky zaklenuta. Tvrdí, že ačkoli v obvodních zdech byly připraveny kamenné příložky čelních oblouků klenebních kápí, stavba se (ke konci vlády Ronovců na letovickém panství) pozastavila. Loď tak podle něj získala rovný strop, který v rozmezí let 1668–1685 nahradila současná barokní klenba. Dále tvrdí, že mariánská kaple mohla být zamýšlená jako soukromá svatyně či pohřební kaple pánů z Hardeka, a vylučuje ji jako dodatečný přístavek.

Letovickému kostelu byla věnována roku 1999 samostatná útlá publikace, jejíž autorem je Milan Illa.¹⁸ Tématem Letovic se autor zabýval již dříve, kdy se v roce 1995 soustředil výhradně na dějiny města.

Své prvotní tvrzení z roku 1984 Dobroslav Líbal opakuje o pár let později v díle *Katalog gotické architektury v České republice do husitských válek* z roku 2001. Vznik stavby řadí do doby konce vlády Karla IV., přičemž přístavění jižní kaple Panny Marie zasazuje do poslední čtvrtiny 14. století.¹⁹ Vedle nástinu historie se věnuje také detailnímu popisu stavby. Složitý systém trojprasků, který je užitý v mariánské kapli letovického kostela, přirovnává s kaplí sv. Barbory v Anežském klášteře v Praze ze 13. století.

---

¹² Emanuel Janoušek, *Paměti města Letovic*, Letovice 1937, s. 69.

¹³ Kostel je 34 m dlouhý, 12 m široký, 15 m vysoký v lodi a 12 m vysoký v presbytáři.

¹⁴ Miloš Stehlík, *Boskovice, státní zámek a hrad, město a okolí*, Praha 1955, s. 18.

¹⁵ Dobroslav Líbal, Gotická architektura, in: Rudolf Chadraba (ed.), *Dějiny českého výtvarného umění I/1, Od počátků do konce středověku*, Praha 1984, s. 199.

¹⁶ Karel Kuča, *Města a městečka v Čechách, na Moravě a ve Slezsku, III. díl, Kolín-Míro*, Praha 1996, s. 403.

¹⁷ Bohumil Samek, *Umělecké památky Moravy a Slezska 2 (J–N)*, Praha 1999, s. 337–342.

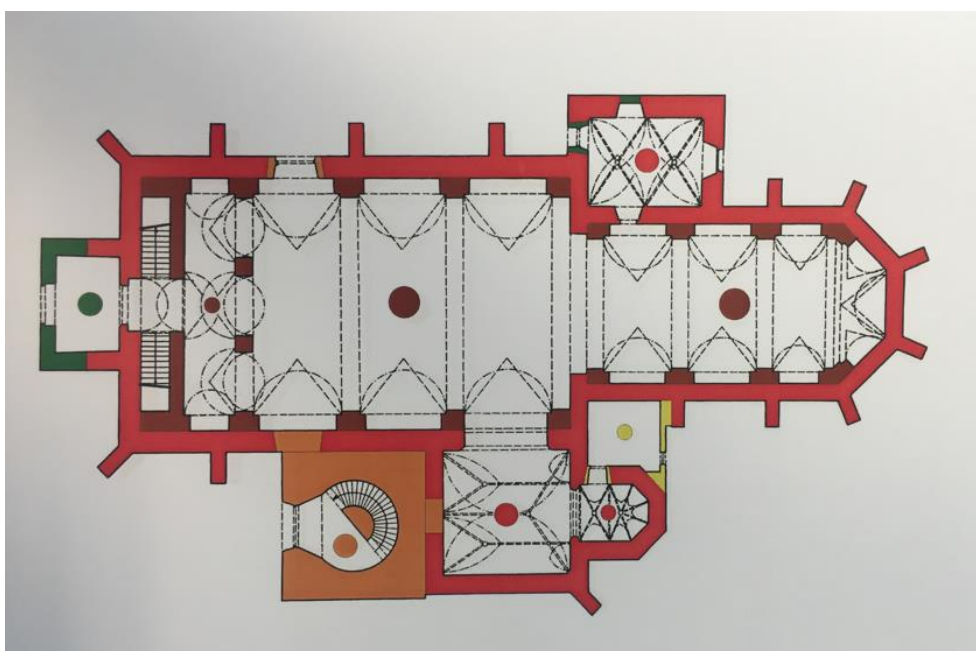
¹⁸ Milan Illa – Radek Jurnečka, *Letovice, Farní kostel sv. Prokopa*, Letovice 1999.

¹⁹ Dobroslav Líbal, *Katalog gotické architektury v České republice do husitských válek*, Praha 2001, s. 227–228.

Příspěvek knihy *777 kostelů, klášterů, kaplí České republiky* z roku 2002 v návaznosti na původní řešení kostela uvádí, že užití dvoulodí bylo pouze zamýšleno, a tedy nikdy nebylo uskutečněno.²⁰

V souvislosti s letovickým kostelem vznikl v roce 2006 stavebně-historický průzkum, který vypracoval Jaroslav Sadílek.²¹ Značně přispěl k analýze stavby detailním architektonickým rozbořem, z něhož lze usuzovat, že se jednalo o původně dvouloďní kostel vrcholné lucemburské gotiky. Součástí práce je i barevné vyznačení půdorysu, znázorňující stavební vývoj kostela v čase.

2. Letovice, kostel sv. Prokopa, půdorys – červená barva znázorňuje původní části, poslední čtvrtina 14. století.

Pravděpodobně k jednomu z nejmladších zdrojů patří kniha s názvem *Kostel sv. Prokopa v Letovicích* z roku 2008, jejíž autorem je Bohumil Kocina společně s Pavlem Vybíhalem.²² Předlohou pro vznik této publikace byla diplomová práce, ve které se tomuto tématu prvotně Pavel Vybíhal věnoval.²³

---

²⁰ Petr David – Vladimír Soukup – Ivo Dokoupil, *777 kostelů, klášterů, kaplí České republiky*, Praha 2002, s. 135.

²¹ Jaroslav Sadílek, *Letovice, kostel sv. Prokopa*, SHP (stavebně-historický průzkum), Olešnice na Moravě 2006. Moravský zemský archiv v Brně.

²² Vybíhal – Kocina (pozn. 6).

²³ Pavel Vybíhal, *Historie kostela svatého Prokopa v Letovicích* (diplomová práce), Katedra církevních dějin a dějin křesťanského umění CMTFUPOL, Olomouc 2006. Knihovna CMTF Olomouc.

3. Dějiny města Letovice do 16. století

Stěžejním zdrojem informací k napsání kapitoly týkající se historie města jsou *Paměti města Letovic*, jejichž autorem je Emanuel Janoušek.²⁴ Ve svém díle podává historii města nejuceleněji, a proto se kniha stala výchozím bodem pro mnoho badatelů. Dále se dějinami letovického panství podrobně zabývá Ladislav Hosák.²⁵ Cílem následujícího textu je přehledně nastínit historický kontext města se zaměřením na jednotlivé majitele panství.

První zmínka o Letovicích pochází z roku 1145, kdy jsou zmíněny v souvislosti s vybíráním mýta, neboť město mělo dobrou dopravně strategickou polohu.²⁶

O samotné době založení Letovic informace chybí. Na městečko byly Letovice povýšeny mezi lety 1360–1406, tedy za vlády pánů z Ronova.²⁷ Viktor Otakar se v otázce ustanovení Letovic na městečko přiklání k roku 1406.²⁸ V roce 1360 se poprvé objevuje zmínka o letovickém hradu, který je často spojován s výstavbou letovického kostela.²⁹

3.1. Páni z Letovic

Nejstarší zaznamenaný rod spjatý s Letovicemi jsou uváděni páni z Letovic, kteří byli spřízněni s pány z Ronova. Jako první z letovických pánů je roku 1203 uváděn Bořita z Letovic, jako svědek na listině kláštera Hradištského.³⁰

V této době ani v následujících staletích se město nevyhnulo četným vpádům nepřátel. Již za dob Přemyslovců vedly Letovicemi dvě důležité cesty. Jedna z Brna na sever k Litomyšli, druhá z Olomouce přes Jevíčko a Letovice na západ.³¹ V roce 1241 bylo město vypleněno Tatary táhnoucími právě cestou od Olomouce na západní Moravu.

Bořitu z Letovic následoval další z pánů – Heřman z Letovic (1250–1274). Bližší informace, které by přibližovaly události z tohoto období, chybí. Nakonec jsou roku 1308 zmíněni bratři Stanimír, Macek a Hertvík z Letovic. Následně lze jmenovat pány z Letovic

---

²⁴ Janoušek (pozn. 12).

²⁵ Ladislav Hosák, *Historický místopis země moravskoslezské*, Praha 1938, s. 317–318.

²⁶ Podle zpráv daroval olomoucký vévoda Otto část mýta, vybraného v Jevíčku a v Letovicích, augustiniánskému klášteru v Litomyšli za to, že byl spolu s Jindřichem Zdíkem, biskupem olomouckým zachráněn z velikého nebezpečení života, viz Janoušek (pozn. 12), cit. s. 15.

²⁷ Samek (pozn. 17), s. 335.

²⁸ Otakar (pozn. 3), s. 45.

²⁹ Pavel Šafránek – Přemysl Reibl – Vladimír Bláha, *Sakrální stavby okresu Blansko*, Boskovice 1998, cit. s. 28.

³⁰ Knies (pozn. 9), s. 115.

³¹ Janoušek (pozn. 12), cit. s. 16.

a Ronova, kteří se objevují od roku 1322. Oba tyto rody mají podobný znak v podobě dvou zkřížených ostrví, a pozvolna na sebe navazují. Znak Ronovců/Ronoviců představuje zlatý štít, ve kterém jsou dvě černé zkřížené ostrve (německy *die Ronne*), které jsou opatřené šesti suký.³² Ostrve byly sukovité kmeny s pahýly po osekáných větvích. Používaly se jako jednoduché žebříky zejména při dobývání hradů. Tento znak se propsal do znaku Letovic a město jej užívá dodnes. Páni z Letovic jsou pochováni v kryptě kostela.

3.2. Páni z Ronova

Významným zdrojem informací pro napsání této kapitoly byla kniha *Víra, zbožnost, mecenát: páni z Ronova a Přibyslavi a církve ve středověku* Tomáše Somera.³³

Počátky českého šlechtického rodu Ronovců nebo též Ronoviců spadají do konce 12. století, kdy se jejich jména začínají objevovat na přemyslovských listinách.³⁴ Poprvé se rod pojí se jménem Smil Světlík (též Smil Světlický či Smil z Tuháně). Jednalo se o šlechtického předáka, druha a oblíbence Přemysla Otakara I. a nakonec kladského kastelána. Poprvé je doložen někdy v letech 1193–1197 při líčení řezenského exilu Přemysla Otakara I.³⁵ Smil Světlík zemřel nejspíše před rokem 1216 a zanechal po sobě dceru Scholastiku, a dva syny Častolova a Jindřicha.³⁶ Ronovci se následně v průběhu 13. a 14. století rozdělili na další jednotlivé rodové linie.

Počátek větve pánů z Ronova působících na Moravě, a tedy i v Letovicích, je spjat s linií rodu pánů z Ronova a Přibyslavi. Jedná se o ne příliš známý rod, za jehož zakladatele je považován Častolova (Čeněk) z Ronova u Přibyslavi. Společně byl se svým starším bratrem Smilem z Lichtenburka, synem Jindřicha ze Žitavy. Jindřich měl bratra Častolova ze Žitavy. Právě zmíněný Častolova ze Žitavy byl u zrodu dalších významných větví Ronovců. Mimo jiné se jedná například o pány z Lipé či z Dubé.

---

³² Josef Pilnáček, *Staromoravští rodové*, Vídeň 1930, s. 416–417.

³³ Tomáš Somer, *Víra, zbožnost, mecenát: páni z Ronova a Přibyslavi a církve ve středověku*, Olomouc 2018.

³⁴ Na rozdíl od celé řady českých šlechtických rozrodů se Ronovci objevili na dějinné scéně poměrně pozdě, až v poslední čtvrtině 12. století, kdy proces emancipace družinných předáků a jejich transformace v pozemkovou šlechtu již značně pokročil. Zdaleka se tehdy nemohli rovnat Markvarticům, Hroznatovcům, Benešovicům a dalším, jejichž nejstarší doložitelné předky nacházíme v pramenech nejpozději do poloviny 12. století, viz Jan Urban, *Lichtenburkové: vzestupy a pády jednoho panského rodu*, Praha 2003, cit. s. 12–13.

³⁵ *Ibidem*, cit. s. 14–15.

³⁶ Smil Světlík zemřel pravděpodobně v nepříliš vysokém věku, neboť v době jeho smrti byl dospělý patrně pouze první z jeho dvou synů. *Ibidem*, cit. s. 21.

Nejsilnější větví se stali páni z Ronova a Letovic, kteří jednak zdělili původní rodové dominium nacházející se na hranici Čech s Moravou na nejhořejším toku Sázavy s centrem v Příbyslavi a na hradě Ronově (u Příbyslavi), ale také později získali majetky na Moravě s centrem v Letovicích.³⁷

Z větve pánů z Ronova je nejprve v letech 1322 až 1355 jmenován Smil, jakožto nejstarší syn Hynka z Ronova.³⁸ Důležitým faktem je, že v jeho době se poprvé v roce 1352 připomíná letovická fara.³⁹ Město tak mohlo mít svou svatyni již v polovině 14. století, jak někteří badatelé podotýkají. Touto původní stavbou není současný chrám a stavba nebyla zachycena ani při stavebně-historickém průzkumu.⁴⁰

Jakmile okolo roku 1355 Smil zemřel, zanechal po sobě čtyři syny Zdeňka, Čenka, Hynka a Smila, a dvě dcery Elišku a Markétu.⁴¹ Poslední dva jmenovaní synové, Hynek a Smil, po sobě nezanechali žádné potomky. Veškeré zděděné otcové statky tak společně spravovali Zdeněk s Čenkem. O pět let později, v roce 1360, si bratři své závazky rozdělili, a zatímco Čeněk převzal celou správu Letovic, Zdeněk se soustředil na dědictví v Čechách.

Zdeněk měl pouze jedinou dceru Annu, na kterou po jeho smrti v roce 1379 přechází všechen majetek. Anna své nabyté dědictví předává svému strýci Čenkovvi, který se tak stává jediným rodinným držitelem. Nakonec Čeněk umírá krátce po roce 1386. Za předpokladu, že byl kostel vystavěn v rozmezí let 1370–1380, je tak velmi pravděpodobné, že se Čeněk podílel na výstavbě kostela sv. Prokopa. Pobýval na mohutném letovickém hradu, a bylo to období, kdy byli letovičtí páni na vrcholu své rodové moci.⁴² Na správě panství se podílel přibližně 30 let, a to v době panování Karla IV. Ten výstavbu gotických kostelů velice podporoval, a tak je možné, že ani zdejší moravské město nechtělo zůstat bez své svatyně. V rozmezí let 1385 až 1411 se s letovickou farou pojí jméno kněze Jindřicha z Mrzlic.

Čeněk po sobě zanechal čtyři děti, které měl se svou manželkou Annou z Boskovic. Dceru Annu⁴³ a tři syny – Jošta (Jodoka), Zikmunda a Smila. Letovické panství následně zdědil nejstarší syn Jošt, který se oženil s Eliškou ze Švamberka. V tomto manželství se narodili dva synové – Zikmund a Jan. Jakmile Jošt v roce 1402 zemřel, stal se poručníkem dvou malých synů strýc Smil. V roce 1405 přenechal Smil hrady Ronov a Příbyslav svým synovcům

---

³⁷ Somer (pozn. 32), cit. s. 14.

³⁸ Kromě Letovic vlastnil statky Ronov v Čechách, Příbyslav, Dubňany a půl Jarohněvic, viz Janoušek (pozn. 12), s. 16–19.

³⁹ Podle Karla Kuči se fara připomíná v letech 1343 až 1385, viz Kuča (pozn. 16), s. 403.

⁴⁰ Bohumil Samek píše, že Letovice měly kostel nepochybně již ve 13. století, ale v terénu se po něm nenašly žádné stopy, viz Samek (pozn. 17), s. 337.

⁴¹ Eliška se provdala za Beneše z Kravař a Markéta za Oldřicha z Boskovic, viz Janoušek (pozn. 12), cit. s. 16–19.

⁴² František Krchňák, *Kostel sv. Prokopa, Týden u nás II*, 1992, s. 7.

⁴³ Anna se provdala za Mikše z Kokor.

Hynkovi a Čeňkovi (potomci bratra Zikmunda). Právě Hynek z Ronova a Letovic v tu dobu v Letovicích vládnul.⁴⁴ Jeho manželkou byla Markéta z Kunštátu, dcera Heralta z Kunštátu.

Hynek setrval na straně císaře Zikmunda a v roce 1421 se účastnil sněmu moravských stavů, na kterém podepsal spis proti husitům.⁴⁵ To mělo později pro Letovice neblahé následky. Během husitských válek, kdy válečná výprava postupovala k moravským Ivančicím, byly Letovice napadeny husity na podzim roku 1424. Tenkrát se husité zmocnili místního hradu na návrší i samotného města.⁴⁶ Hrad také dobyli v nedalekých Boskovicích, neboť i tamní majitelé patřili k husitským nepřátelům a poddali se Albrechtovi II. Habsburskému. Následně se od Letovic vydali na sever, kde vyplenili město Mohelnice. Hynek byl posledním mužským potomkem rodu pánů z Ronova a Letovic, a tak jeho úmrtím rod vymřel po meči. Po Hynkovi zůstaly dvě dcery, Machna a Eliška. Jakmile se provdaly, jejich manželé Letovice rozdělili napůl. Jednu část vlastnili páni z Lomnice a druhá část byla v roce 1446 prodána pánům z Boskovic.⁴⁷

3.3. Páni z Boskovic

Některé prameny uvádí, že nejpozději roku 1430 byli vlastníky části Letovic páni z Boskovic. Poprvé se však připomínají jménem Vaňka Černoorského z Boskovic,⁴⁸ kterému letovický díl prodává Milota z Tvorkova s manželkou Eliškou v roce 1446.

V majetku se jednalo o letovický hrad, polovinu města, lesů a další přilehlé statky. Kostel sv. Prokopa ani fara se ve výčtu neudává a pravděpodobně byl součástí vlastnictví druhé části města, kterou držel Markvart z Lomnice.⁴⁹ Během jejich společné vlády nad panstvím mezi sebou oba rody vedly časté spory. Z dob vlády pánů z Lomnice je v kostele sv. Prokopa dochován náhrobní kámen Adama z Lomnice a na Skrchově z roku 1575.⁵⁰ Reliéf zobrazuje rytíře se zavřenýma očima ve zbroji, kdy v levé ruce drží meč a v pravé ruce štít s rodovým znakem.

---

⁴⁴ V roce 1419, krátce před vypuknutím husitských válek, se fara Letovic připomíná doloženým sporem, vedeným místním farářem a Janem ze Křetína kvůli louce u Slatinky, viz Knies (pozn. 9), s. 127.

⁴⁵ Milan Illa, *Letovice: dějiny města*, Letovice 1995, s. 17.

⁴⁶ Vladislav Zlámal, *Moravský Kras: Boskovice, Letovice, Blansko, Rájec, Svitávka, Kunštát, Lysice*, Bratislava 1937, s. 37.

⁴⁷ Oba mocné rody v průběhu vlády nad rozdělenými částmi panství (téměř 60 let) mezi sebou vedly četné spory.

⁴⁸ Vaněk z Boskovic je připomínán i se svým bratrem Benešem. Oba se hlásili ke straně podobojí.

⁴⁹ Majetek získal dědictvím po své zesnulé manželce Machně z Letovic.

⁵⁰ Vybíhal – Kocina (pozn. 6), s. 78.

Vaněk Černohorský z Boskovic byl velmi vážený a uznávaný muž. Stal se zemským hejtmanem a dostávalo se mu důvěry českých králů Ladislava Pohrobka a Jiřího z Poděbrad.⁵¹ Ladislav mu krátce po svém korunování na českého krále (1453) svěřil do rukou správu svého brněnského panství Špilberku. O dva roky později se stal komorníkem brněnského práva. Po nějaký čas byl i spolusprávcem Moravy. Vaněk za své služby získal v roce 1458 darem boskovický hrad od nově zvoleného krále Jiřího z Poděbrad a Kunštátu.⁵² Hrad v Boskovicích byl do té doby spravovaný kunštátským královským rodem.

Vaněk i jeho bratr Beneš se hlásili ke straně podobojí. V té době na Moravu přichází Jan Kapistrán, katolický kazatel, který se moravské pány snaží přimět ke katolické církvi. V roce 1451 se ke katolické církvi jako první veřejně přihlásil bratr Beneš, ale samotný Vaněk zůstal věrný husitské víře až do roku 1463. Následně také vstoupil do církve katolické.⁵³

Ani nástupci po Vaňkovi se nevyhnuli sporům s lomnickými pány držícími druhou polovinu letovického panství.⁵⁴ Nejprve se jednalo o syna Václava z Boskovic, který měl za manželku Kunku (Kunhutu) z Kravař a ze Strážnice, dceru kdysi slavného rodu pánů z Kravař. Díky tomuto sňatku Václav získal například majetek v Brně, Uherčicích, Miloticích, Stařehovicích a Klenovicích.

Když se vedla válka mezi Jiřím z Poděbrad a Matyášem Korvínem (uherským králem), byl Václav na straně Matyáše. Zastupoval ho také ve veřejném jednání. V roce 1477 získal funkci nejvyššího komorníka práva olomouckého. Zasloužil se o to, aby zápisy do zemských desek byly v českém jazyce.⁵⁵ Václav zemřel 14. října 1482 a místo posledního odpočinku našel v brněnském minoritském klášteře. Zanechal po sobě dvě dcery – Žofii a Martu, která později stála na straně stíhaných Českých bratří.⁵⁶ Měl také syny Jaroslava, Ladislava, Albrechta a Oldřicha.

Právě na syna Albrechta z Boskovic následně přešel letovický majetek, který spravoval ze zdejšího hradu, kde sídlil. Jak jsem předesílala v předchozím textu, ani Albrecht se nevyhnul rozepřím s majiteli druhé poloviny Letovic. Protože s manželkou Apolenou z Krajku neměl žádné děti, které by mohly po jeho smrti panství zdědit, majetek v roce 1499 přešel na jeho mladšího bratra Ladislava z Boskovic.

---

⁵¹ Illa (pozn. 45), s. 18.

⁵² Takové štědré pocty se mu dostalo za správu brněnského Špilberku, který Vaněk z Boskovic spravoval na vlastní náklady.

⁵³ Illa (pozn. 45), s. 18.

⁵⁴ Spory mezi oběma stranami ukončil až zemský soud v roce 1491.

⁵⁵ Usiloval o to společně s Ctiborem z Cimburka, viz Janoušek (pozn. 12), s. 29.

⁵⁶ Dodnes se v Boskovicích připomíná jménem dobročinného spolu „Marta“.

Ladislav byl studovaný, zcestovalý, slavný muž. Jak napsal Emanuel Janoušek: *V mládí studoval ve Vlaších, cestoval po různých zemích evropských, ba i v Asii a v Africe, odkud dovezl do vlasti mnoho knih a rukopisů, fyzikálních přístrojů a hudebních nástrojů.*⁵⁷ *Aby mohl převzít rodný statek, vzdal se svých církevních hodností (proboštví u sv. Petra v Brně).*⁵⁸ *Posléze rozšířil svůj majetek koupí mnoha vesnic a měst, a také získáním panství v Moravské Třebové, kde nakonec trávil více času než v Letovicích.*⁵⁹

Významně se zapsal do dějin města, protože v roce 1505 odkoupil druhou část panství od lomnických pánů a po několika desetiletích měly Letovice jednoho majitele. Ladislav byl velmi zámožný a rád podporoval stavební činnost. Je pravděpodobné, že nechal přebudovat zdejší hrad a v nedalekých Boskovicích dal vystavět farní kostel sv. Jakuba. Z několika listů, které vydal na svém zámku v Moravské Třebové (původně hradu), je patrné, že byl také podporovatel a ochránce poddaných. Jeho podobizna se spolu s manželčinou zachovala na moravskotřebovském zámku v podobě zazděných medailonů. Ladislav konec svého života strávil na letovickém zámku, kde ve svých 65 letech v roce 1520 zemřel. Starost o majetky zůstala jeho manželce Magdaléně z Dubé a Lipé.

Dalším a zároveň posledním majitelem Letovic z rodu pánů z Boskovic byl od roku 1527 jejich syn Kryštof z Boskovic. Jednalo se o dobu vlády krále Ferdinanda I. (1526–1564), který vedl náročné války s Turky. Ačkoli páni z Boskovic vlastnili Letovice téměř celé století, v rukou posledního vlastníka bylo panství do roku 1544, kdy ho následně celé prodává pánům z Hardeka.

3.4. Páni z Hardeka

Hardekové představují starý šlechtický rod, jehož pojmenování vychází z hradu a hrabství Hardegg, ležícího na rakousko-moravském pomezí. Jedna z linií tohoto štýrského rodu získala v 16. století působnost také v českých zemích.⁶⁰ Právě v roce 1544 se letovický hrad s městem dostává do rukou Kryštofa hraběte z Hardeka a z Kladska. Ten letovické panství společně s okolními vesnicemi Třebětínem, Slatinkou, Vanovicemi (Ejvanovicemi), Zhoňkem, Zábludovem, a s částmi ve Vrané, Radiměři a Lazinově získal koupí od Kryštofa z Boskovic.

---

⁵⁷ Janoušek (pozn. 12), cit. s. 30.

⁵⁸ Illa (pozn. 45), cit. s. 18.

⁵⁹ V obou svých zámcích měl sbírky cenných předmětů. Navíc letovická zámecká knihovna je místem, kde vznikl opis českého překladu cestopisné knihy Milion, jejíž autorem je slavný italský kupec a cestovatel Marco Polo.

⁶⁰ Kromě panství Letovice drželi Hardekové také hrabství kladské a v 19. století přibylo panství Hrušovany nad Jevišovkou v okrese Znojmo.

Následně letovické panství v roce 1558 zdědil Wolf Dětrich z Hardeka (1531–1564), který byl psán z Letovic. V kostele sv. Prokopa je v jižní zdi presbytáře vsazen jeho náhrobek pocházející z roku 1566.

3. Letovice, kostel sv. Prokopa, náhrobek Wolfa Dětricha z Hardeka, 1566.

Autorem díla je podobně jako u dalších náhrobků pánů z Hardeka Jan Milič. Jedná se o pískovcový reliéf, který zobrazuje rytíře v plné zbroji. V levé ruce drží jílec meče a v pravé ruce má zobcovitý štít, na kterém je motiv rodinného erbu. U nohou se nachází rytířské rukavice a přilba s fafrnochy. Celá kompozice působí velmi plasticky.⁶¹ Wolfova manželka Regina následně umírá v roce 1566.

---

⁶¹ Kolem niky náhrobku je dvouřádkový majuskulní vydutý nápis: „IM 1564 YAR DEN 20 DECEMMWRIS AN DER MITWOH FOR SANT THOMASTAG VMW DYE 15 STVND YST YN GOT SELYGLYCH VORSCHIEDEN DER HOCH VND WOLGEPORNE GRAF VND HERR WOLF DYETRYCH GROF ZV HARDEGK GLATZ VND YM MACHLANT EZ. SEYNES ALTERS YM 33 IAR LYEGT ALHYE ZV LEYTOWYZ BEGROWEN DEM GOT GNEDYGE VND WARMHERZYG SEY.“ Nápis se v dnes chybné němčině překládá: „V roce 1564 dne 20. prosince ve středu před svatým Tomášem kolem 15. hodiny zesnul blaženě v Pánu vysoce urozený hrabě a pán pan Wolf Dietrich, hrabě z Hardeka, Kladska, Machlandu atd. ve věku 33 let a leží zde v Letovicích pochován. Jemu Bůh buď milostivý a milosrdný.“, viz Vybíhal – Kocina (pozn. 6), cit. s. 75.

Slovy Jana Kniese – Hardekové byli oddáni učení Martina Luthera, kteréž také zaváděli na panstvích svých a hojně podporovali na úkor českých bratří.⁶² Tuto skutečnost podtrhuje fakt, že letovická fara byla od roku 1563 nekatolická a luteránskou se stává záhy v roce 1565. Ve stejném období se Letovice začínají poněmčovat a dochází k pronásledování Jednoty bratrské.

Zmíněné události se tedy týkaly doby konce vlády Wolfa Dětřicha z Hardeka a posléze po jeho smrti dědice Oldřicha. Hardekové však byli nábožensky činní hlavně mimo letovické panství,⁶³ například ve Velkém Meziříčí. Tam společně s Alenou Meziříčskou, majitelkou panství, založili v polovině 70. let 16. století luteránské gymnázium. Společně dali vzniknout novému církevnímu řádu, který nesl název panství obou feudálů – řád kunštátsko meziříčský.

Jako další se s letovickým panstvím pojí jméno Hanuše Fridricha z Hardeka. Za manželku pojal Alžbětu de Monesis a na Kunštátě. Když v roce 1580 zemřel, místo posledního odpočinku našel právě v letovickém kostele. Kamenný dvojnáhrobek manželů je usazen do severní zdi presbytáře a autor je s největší pravděpodobností výše zmíněný Jan Milič.

4. Letovice, kostel sv. Prokopa, dvojnáhrobek Hanuše Fridricha z Hardeka a jeho manželky Alžběty de Monesis, 1566.

Následně se dědicem letovického panství stává Jan hrabě z Hardeka, který v roce 1589 udělil farářům v Letovicích, ve Vacenovicích, v Kunštátě, Sebranicích, v Olešnici, v Rovečném a v Radiměři, i jejich manželkám a dětem, právo odúmrti a volné dispozice se svým majetkem,

⁶² Knies (pozn. 9), cit. s. 119.

⁶³ Páni z Hardeka v druhé polovině 16. století ještě vlastnili Kunštát společně s Olešnicí.

za což se pak měli čtyřikrát ročně scházet v Moravské Třebové nebo jinde k věroučným diskuzím. S dcerou Jana hraběte z Hardeka Reginou Juliano přechází letovické panství na počátku 17. století do rukou hrabat Thurnů, jmenovitě Jindřicha Václava z Thurnu.⁶⁴

Okrajově jen zmíním, že osud Letovic ani v následujících staletích nebyl jednoduchý. Například Švédové město v 17. století ničili hned dvakrát.⁶⁵ V roce 1645 dobyli hrad a o tři roky později vypálili celé město kvůli neplacení kontribuce.⁶⁶ Letovice byly napadeny i v roce 1694 Sasy během tureckých válek a jinak tomu nebylo ani roku 1742 za sedmileté války.⁶⁷

---

⁶⁴ Sadílek (pozn. 21), cit. s. 7.

⁶⁵ Poničen byl také kostel sv. Prokopa. Dodnes je ve zdi stavby zazděna kamenná švédská koule, která byla později přisekaná do motivu obličeje.

⁶⁶ Zlámal (pozn. 46), s. 37.

⁶⁷ Otakar (pozn. 3), s. 45.

4. Kostel sv. Prokopa v Letovicích

4.1. Stavební vývoj

Letovický kostel stojí na severovýchodním návrší města a z náměstí k němu vede krytá stupňovitá chodba, tzv. fortna.⁶⁸

5. Letovice, kostel sv. Prokopa, krytá chodba ke kostelu – tzv. fortna, kolem poloviny 19. století.

V těsné blízkosti kostela se nachází jednopatrový areál farního dvora a celý prostor je obehán kamennou a cihlovou hřbitovní zdí, která kolem objektu vytváří výrazný ovál.⁶⁹ Jak již bylo uvedeno výše, Letovice pravděpodobně měly svůj kostel v polovině 14. století, ale nejedná se o současnou stavbu. K získání více informací o předchozím kostelu je potřeba udělat archeologický výzkum podloží kostela. Není totiž jisté, kde prvotní svatyně Letovic stála, zda na tomto návrší. Je ale možné předpokládat, že výstavba letovického kostela byla spjata s budováním hradu na protějším ostrohu, který se datuje již k polovině 13. století. V tomto časovém období byl budován také kostel v nedalekém Kochově (okres Blansko).

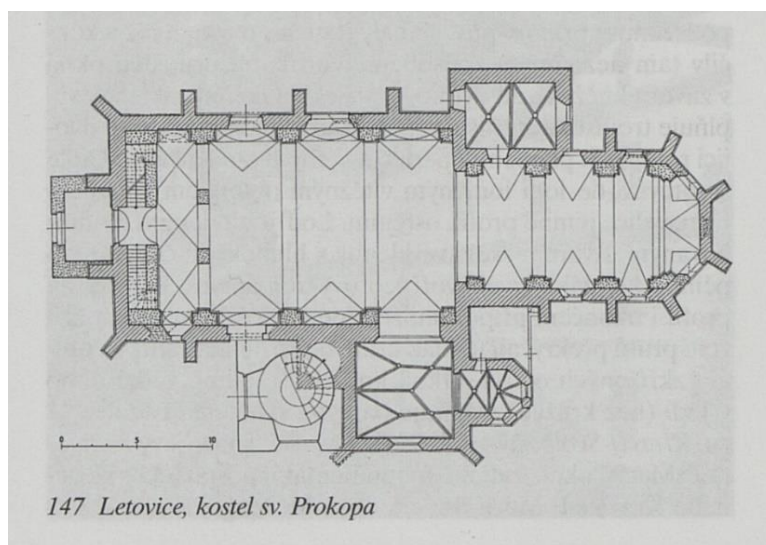
---

⁶⁸ V roce 1856 byla fortna z důvodu velmi špatného stavu schodiště znovu vystavěna. Dnes je prostor zdoben motivy Křížové cesty.

⁶⁹ Kolem kostela se do roku 1846 rozprostíral hřbitov, který však byl přeložen na oddělené místo za severní hřbitovní zdí.

Výstavba letovického kostela byla některými badateli řazena až do 15. století. V prostoru presbytáře se nachází v severní stěně kamenné gotické sedile, které má nést letopočet 1492, v současnosti zakrytý omítkou.⁷⁰ Na základě této informace se mohli někteří předešlí badatelé domnívat, že letovický kostel je z mladší doby. Zároveň je sedile zdobeno rodovým znakem pánů z Ronova, kteří v Letovicích vládli přibližně do poloviny 15. století. Je proto nepravděpodobné, že by nechali rodový erb Ronovců na sedile vsadit následující majitelé.

Kostel sv. Prokopa⁷¹ představuje orientovanou podélnou jednolodní stavbu s protáhlým presbytářem, který je polygonálně zakončen.

6. Letovice, kostel sv. Prokopa, půdorys, poslední čtvrtina 14. století.

Ze severní strany přiléhá ke kněžišti sakristie s obdélným půdorysem. Na jižním boku se nachází intaktně zachovaná kaple Panny Marie. K západní zdi kaple přiléhá mohutná hranolová věž z 19. století. Kromě věže obíhá celou stavbu jednotný sokl. V současné době má kostel bíle omítnutou fasádu.

Ke kostelu patřila v minulosti samostatně stojící zvonice zbudovaná před rokem 1860, situovaná před hlavním vchodem do kostela.

⁷⁰ Vybíhal – Kocina (pozn. 6), s. 61.

⁷¹ Svatý Prokop byl kněz, spoluzakladatel a první opat Sázavského kláštera. Zemřel v roce 1053 a svatořečen byl roku 1204.

7. Letovice, kostel sv. Prokopa, bývalá zvonice před kostelním vchodem, před 1858.

Jednalo se o dřevěnou věž na kamenném soklu, ve které byly na dřevěném lešení zavěšeny zvony. Zbořena byla v roce 1857, poté co byly zvony umístěny do nové hranolové věže.⁷²

Úpravy kostela v průběhu staletí lze rozdělit do tří hlavních etap.⁷³ Jedná se o samotnou výstavbu chrámu na konci 14. století, dále rozsáhlou přestavbu, při které byl interiér opatřen barokním klenutím a výstavbu novogotické věže v 19. století. Poslední ze zmíněných stavebních oprav sice připravila kostel o původní schodišťovou věž subtilního charakteru, zato ale chrám získal nový nepřehlédnutelný prvek v podobě mohutné hranolové věže. Obecně se dá tedy říct, že mladší stavební úpravy kostela jsou viditelné především v jeho interiéru.

Jak jsem již zmiňovala v předchozí kapitole, destruktivní dopad měla na stav kostela třicetiletá válka (1618–1648), a to především její závěr. V té době se zřítily konstrukce gotických kleneb a posléze byla nahrazena barokním zaklenutím. Bohumil Samek na konci 20. století vyslovuje teorii, že kostel sv. Prokopa nemusel gotickými klenbami vůbec disponovat.⁷⁴ Nové valené klenby podle něj mohly nahradit předchozí rovný trámový strop. Tato možnost ale není příliš pravděpodobná, protože se jednalo o dobu vrcholu moci pánů z Ronova, kteří se zasloužili o dokončení svatyně v celém rozsahu. Dále jsou v půdním prostoru lodi dochovány fragmenty výběhů klenebních žeber se zbytky polychromie, což podle mě vylučuje variantu, že

---

⁷² Janoušek (pozn. 12), s. 69.

⁷³ Vybíhal – Kocina (pozn. 6), s. 62.

⁷⁴ Samek (pozn. 17), s. 338.

by ke gotickému zaklenutí nakonec nedošlo a bylo by nahrazeno jednoduchým rovným stropem.⁷⁵

V roce 1910 bylo zapotřebí na kostele zhotovit několik oprav. Jednalo se například o novou podlahu kostela, při které byl, ač neodborně odkryt vstup do krypty.⁷⁶ Při této příležitosti byl kostel sv. Prokopa posvěcen biskupem Pavlem hrabětem Huynem dne 3. dubna 1910.

Restaurace kostela byla provedena v roce 1934, kdy při úpravách fasády zůstaly obnaženy hrany kamenných špalet gotických oken. Fasáda kostela získala nový bílý odstín. Úpravy se uskutečnily také v roce 1960, kdy proběhly práce na střeše letovického kostela. Během nich byla mimo jiné opravená bání na vrcholu věže.⁷⁷

Jeden z nejmladších rozborů stavby vznikl v roce 2006, kdy Jaroslav Sadílek, historik z nedaleké Olešnice, vypracoval rozsáhlý stavebně-historický průzkum, kterým významně přispěl k nástinu stavební historie.⁷⁸

---

⁷⁵ Další fakt, který vylučuje variantu použití rovného trémového stropu, spočívá ve zřetelných otiscích úzkých klenebních výběhů, které byly ještě na počátku 20. století patrné v místech stěny nad vítězným obloukem. Ty vytvářely uprostřed širší lomený oblouk a dva užší po stranách, které byly přerušené hmotou nynějšího klenutí. V místech středověké klenby byla zároveň užita odlišná omítka než na stěnách kostela v jejím okolí. Z toho vyplývá, že výstavba vrcholně gotického kostela byla v poslední čtvrtině 14. století realizována v celém svém rozsahu. Teprve v 17. století byla snad poškozená či zborcená klenba kostela nahrazena barokní konstrukcí, viz Vybíhal – Kocina (pozn. 6), cit. s. 63. Zmíněné stopy zanikly v roce 1932, kdy byla v těchto místech vytvořena freska.

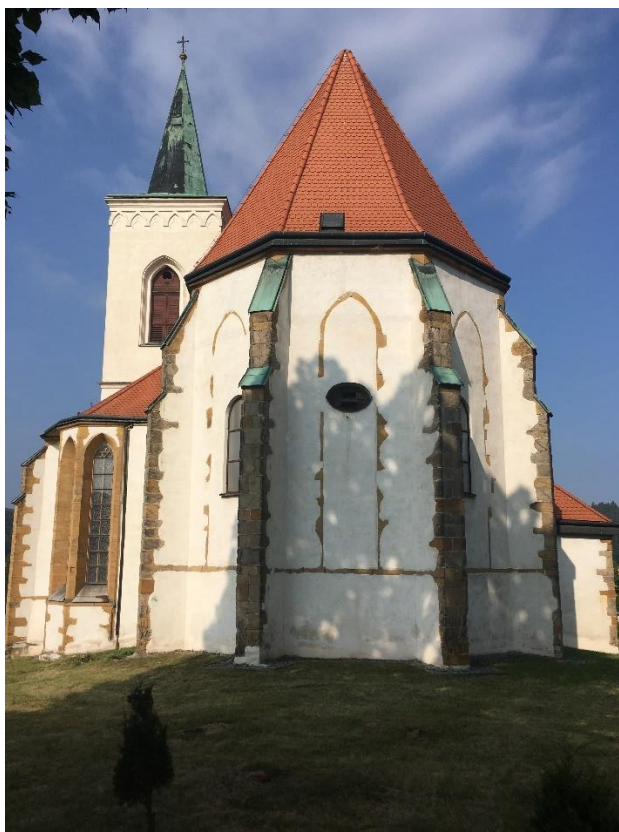
⁷⁶ Blíže budu kryptu popisovat v následujících kapitolách.

⁷⁷ Bání složená z makovice a kříže má průměr 70 cm. Během opravných prací byl v bání nalezen zápis o její rekonstrukci klempířem Piknem v roce 1908. Pouzdro se zápisem bylo do bání opětovně vloženo, viz Vybíhal – Kocina (pozn. 6), cit. s. 64.

⁷⁸ Sadílek (pozn. 21).

4.2. Presbytář

Presbytář kostela sv. Prokopa má obdélný půdorys a na východní straně je polygonálně zakončen pěti stranami osmiúhelníka.

8. Letovice, kostel sv. Prokopa, pohled od východu, poslední čtvrtina 14. století.

Zvnějšku jsou nároží presbytáře zpevněna jednou odstupněnými opěrnými pilíři zakončenými pultovou stříškou. Opěráky jsou z opracovaných pískovcových kvádrů. Jaroslav Sadílek ve stavebně-historickém průzkumu uvádí, že vnitřní rozměry presbytáře jsou komponovány v poměru 1 : 2.⁷⁹ Od hlavní lodi je kněžiště odděleno vítězným obloukem, který se řadí do doby výstavby kostela, a dvěma schody.

---

⁷⁹ Sadílek (pozn. 21), cit. s. 15.

Presbytář má barokní půlkruhově valenou klenbu, která v 17. století pravděpodobně nahradila klenbu gotickou.

9. Letovice, kostel sv. Prokopa, presbytář.

Klenba je příčnými pasy dělena na tři obdélná pole, a je nesena přízedními hranolovými pilíři. Samotný polygonální závěr presbytáře je zaklenut třemi trojúhelnými klenebními výsečemi.⁸⁰ Výběhy zmíněných výsečí začínají v úzkém plochém tvaru v koutech presbytáře. Situace původního zaklenutí v presbytáři je oproti lodi daleko jistější. Doposud se totiž v kněžišti dochovaly pozůstatky původní kamenné gotické klenby z konce 14. století v podobě krátkých výběhů.

Prostor presbytáře je osvětlován obdélnými barokními okny s půlkruhovým záklenkem.

---

⁸⁰ Vybíhal – Kocina (pozn. 6), s. 68.

10. Letovice, kostel sv. Prokopa, pohled od severovýchodu, poslední čtvrtina 14. století.

Rozmístění oken je řešeno vždy třemi na každé straně, přičemž dvě z nich jsou po stranách v polygonálním závěru. Posledně zmiňovaná okna jsou zdobena novodobou barevnou vitráží.⁸¹ V roce 1840 nahradila v presbytáři nová okna původní gotická okna s lomeným obloukem. V ose závěru presbytáře se nachází eliptické okno, které je vsazeno do zadržky původního vysokého gotického okna, patrného v interiéru presbytáře v podobě výrazných prasklin v omítce.⁸²

Severní i jižní stěnu presbytáře zdobí renesanční náhrobky, které patřily místní šlechtě a majitelům letovického panství. Konkrétně se jedná o pány z Hardeka.

Severní stěna kněžiště disponuje jednoduchým obdélným vchodem do sakristie kostela se třemi schody, a také vsazenou kamennou deskou, která textem připomíná posvěcení kostela při jeho opravách v roce 1910.⁸³ U vítězného oblouku kostela je situována dřevěná rokoková kazatelna, která pochází z druhé až třetí čtvrtiny 18. století a z presbytáře k ní vedou kamenné a dřevěné schody. V protější jižní stěně, po epištolní straně presbytáře se ve spodní části nachází kamenné gotické sedile s pravoúhlým rámem.

---

⁸¹ Výzdoba levého okna zobrazuje motiv sv. Ludmily a pravé okno zdobí námět sv. Václava. Autor není znám, ale datace výzdoby se váže k roku 1910.

⁸² Sadílek (pozn. 21), cit. s. 24.

⁸³ „Haec Ecclesia renovata est anno 1910 et consecrata ab episcopo Paulo e comitibus de Huyn die 3. Aprilis 1910 sub parcho Joanne Holba“. Překlad textu: Tento kostel byl obnoven roku 1910 a posvěcen biskupem Pavlem hrabětem Huynem dne 3. dubna 1910 za faráře Jana Holby, viz Vybíhal – Kocina (pozn. 6), cit. s. 68.

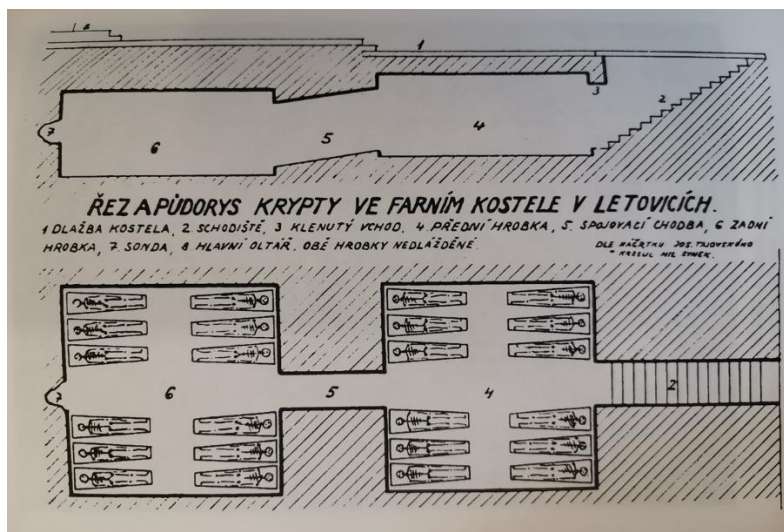
11. Letovice, kostel sv. Prokopa, presbytář – jižní stěna, sedile, poslední čtvrtina 14. století.

Pískovcový rám sedile je profilovaný oblounem a výžlabkem. Výplň sedile je tvořena trojicí lomených oblouků, které jsou plně plastické a mají trojlaločný tvar tzv. jeptišek. Konzoly, které zakončují vnitřní výběhy žeber, jsou zdobeny štítky s reliéfy znaku pánů z Ronova (zkřížené ostrve).

12. Letovice, kostel sv. Prokopa, presbytář – jižní stěna, detail sedile, poslední čtvrtina 14. století.

Pod presbytářem a hlavní lodí se nachází krypta, do níž vede vstup v podlaze lodi. V současné době ale krypta není přístupná. Její podoba je známa díky schematickému řezu a půdorysu publikovaném v díle Emanuela Janouška z roku 1937.⁸⁴

13. Letovice, kostel sv. Prokopa, řez a půdorys krypty, 1937.

Kryptu tvoří dva stejně velké prostory čtvercového půdorysu (s rozměry přibližně 6 x 6 metru), které jsou propojeny úzkou chodbou. O klenutí prostoru nejsou doposud bezpečně známé informace. V kryptě jsou pochováni převážně páni z Letovic.⁸⁵

⁸⁴ Janoušek (pozn. 12), s. 74.

K otevření krypty došlo kolem roku 1910 při rekonstrukci podlahy kostela, bez účasti úřadů a odborníků. Emanuel Janoušek tak vychází z výpovědi Josefa Tajovského, který byl otevření krypty přítomen.

⁸⁵ Vybíhal – Kocina (pozn. 6), s. 81.

4.3. Lod'

Hlavní vstup do lodi na západní straně kryje menší předsíň s širokým schodištěm, která je posazena mezi dva opěrné pilíře a pochází z doby barokní přestavby.

14. Letovice, kostel sv. Prokopa, vstup do předsíně kostela.

Předsíň má pultovou střechu a vede do ní jednoduchý vstup, který nemá možnost uzavření. Tento vstup má segmentové zakončení s rovnými špaletami, které jsou tvořeny jednoduše opracovanými hranolovými kvádry.⁸⁶ Ve zdi v místě nad střechou předsíně je naznačeno původní vysoké gotické okno s lomeným obloukem. Dnes je zazděné a je patrné díky pískovcovým kvádrům, které byly odkryty při rekonstrukci kostela ve 30. letech 20. století.

V předsíni se nachází gotický pískovcový portál s profilovaným ostěním.

---

⁸⁶ Sadílek (pozn. 21), s. 17.

15. Letovice, kostel sv. Prokopa, západní portál, poslední čtvrtina 14. století.

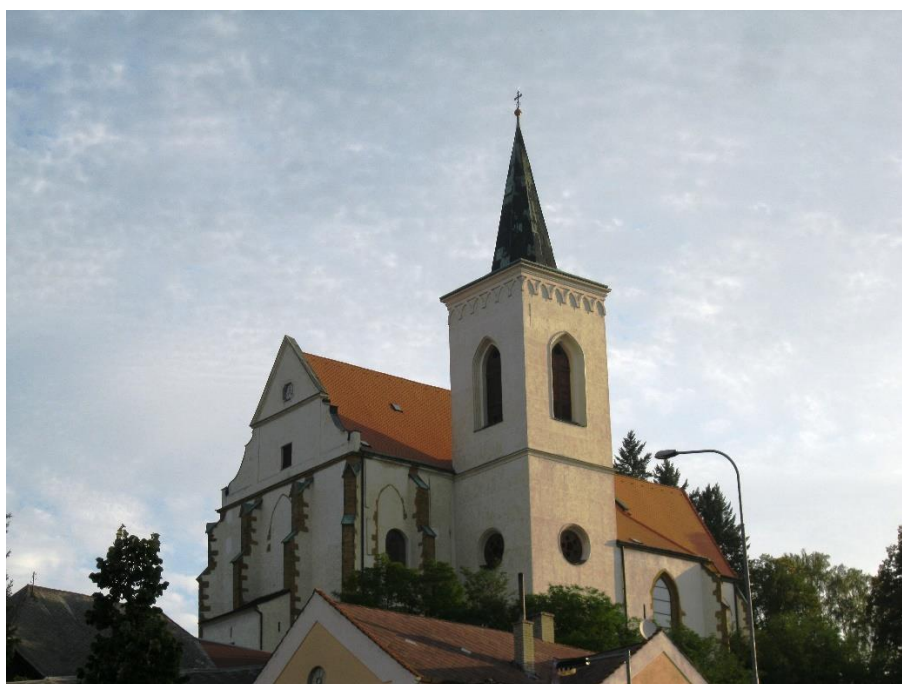
Ve spodní části nese portál četné rýhy a důlky.⁸⁷ Nad vstupem je vsazena replika kamenné desky zobrazující erb ostřihomského arcibiskupa knížete Jiřího Szelepcezyiho z Pohronče. Ten byl majitelem letovického panství v letech 1668 až 1685. Tato datace je shodná s rozsáhlými úpravami kostela, které zajistily raně barokní opravy. Loď má ještě další vstup, který pochází z 19. století a je situován v severní stěně kostela.⁸⁸ Ten v minulosti nahradil původní vstup do kostela z jižní strany. Zmíněný jižní vstup byl opatřen pultovou střechou. Severní portál má novogotický lomený oblouk a disponuje stejným ostěním jako takéž stavebně mladší západní vstup do věže kostela. Z tohoto důvodu se usuzuje, že pochází stavební zásahy ze stejného období.

---

⁸⁷ Středověká lidová tradice hovořila o léčivých a zázračných aspektech pískovce z konsekrovaných budov.

⁸⁸ Lidově se vstup nazývá „trávníckými dveřmi“, viz Vybíhal – Kocina (pozn. 6), cit. s. 65.

Západní průčelí kostela je horizontálně rozděleno korunní římsou na dvě části.

16. Letovice, kostel sv. Prokopa, pohled od jihozápadu.

Spodní část tvoří jednoduchá plocha a horní část průčelí představuje trojúhelný štít, jehož strany jsou zakončeny volutami. Štít je tvořen dvěma stejně vysokými segmenty. V horní ploše je prolomeno malé čtvercové okno, které má čtvrtkruhově vykrojené rohy. Okno se nachází i ve spodní ploše štítu, ale je obdélného tvaru a ústí do půdního prostoru. Průčelí je vertikálně po celé výšce rozděleno čtyřmi úzkými opěrnými pilíři, které jsou jednou odstupněné a nahoře zakončené střechou pultového tvaru. Boční pilíře v nárožích jsou posazeny šikmo a jsou tvořeny z pískovcových kvádrů.

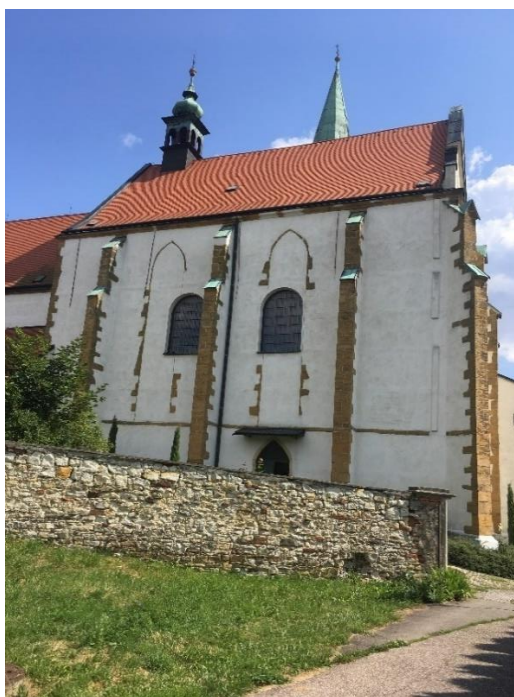
V interiéru je v západní stěně nad hlavním vstupem umístěna barokní kruchta, která stojí na zděných hranolových pilířích, ze kterých vybíhají půlkruhové pasy. Valená klenba se nachází i v prostoru pod zmíněnou kruchtou, kdy po obou stranách jsou využity trojúhelné výseče a uprostřed se vyskytuje klenba křížová. Přístup na kruchtou je možný pomocí dvojice schodišť, která jsou opatřena jednoduchými dvoukřídlými dveřmi. Parapet kruchty je členěn čtyřmi plochými pilíři s římsami.

Lod' kostela v současné době představuje rozsáhlý jednolodní halový prostor, který je bíle omítnut a v některých partiích je zdoben freskami, například nad vítězným obloukem vedoucím do presbytáře. Stejně jako presbytář je loď zaklenuta barokní valenou klenbou s protilehlými trojúhelnými výsečemi. Výseče jsou vynášeny přízedními pasy. Klenba je členěna plochými pasy na čtyři příčná pole.

Současné klenutí se řadilo do dob rozsáhlých úprav arcibiskupa Szelepcczenyiho,⁸⁹ což má dokládat jeho znak, který je zazděn ve vnější stěně nad hlavním vchodem kostela, jak bylo uvedeno výše. Na tomto místě je ale potřeba říct, že rozsáhlé stavební práce, které významně změnily ráz kostela sv. Prokopa, mohou pocházet z pozdější doby. K tomuto závěru přispívá mimo jiné i dopis odeslaný letovickými měšťany obyvatelům nedaleké Svitávky, ve kterém v roce 1709 žádají o pomoc při opravě.⁹⁰

Původní gotická klenba se v lodi nedochovala a neexistují bezpečné informace o její podobě. S jistotou se dá říct, že klenby byly dokončeny v presbytáři, sakristii a mariánské kapli, přičemž v posledních dvou zmíněných prostorách jsou zachovány dodnes. O pochybnostech, jak a zda byl prostor lodi nakonec zdárně zaklenut, jsem se již zmiňovala v úvodu práce. Vzhledem k rozestupu opěráků lodi mohla původní jednotlivá klenební pole tvořit pravidelné čtverce a celková dispozice kostela tak představovala dvouloďný typ. Miloš Stehlík se jako jeden z dosavadních badatelů přikláněl k možnosti, že kostel mohl mít dokonce trojlodní rozložení. V tomto případě, by ale dvě boční lodě byly příliš úzké.

Zvnějšku k lodi přiléhají původní opěrné pilíře, které se taktéž nacházejí z vnější strany presbytáře a mají totožný tvar.

17. Letovice, kostel sv. Prokopa, pohled od severozápadu.

⁸⁹ V době, kdy na letovickém kostele působil farář Wilweger, viz Vybíhal – Kocina (pozn. 6), s. 106.

⁹⁰ Dopis s datem 7. srpna 1709 mimo jiné obsahoval tento text: „Naše milostivá vrchnost kostel sv. Prokopa skoro z gruntu reformírovatí sobě jest mínití ráčila, nám pak ale chudobným lidem při témž chrámě Páně všechnu robotu jak s koňmi, tak pěšky zanechati ráčila a do konce z panství žádnou pomoc pro panské roboty míti nemůžem. (...) na pár dní, aspoň písku vožení nám učiniti...“, Ibidem, cit. s. 63.

Vnější rozložení opěráků ale nekoresponduje s vnitřním rozmístěním klenebních výběhů, protože jsou pilíře vázány na původní rozmístění gotického klenebního systému.

Východní stěnu v interiéru prolamuje velký vítězný oblouk, který je lomeně zakončen a řadí se do období výstavby kostela.⁹¹ Po stranách je vítězný oblouk profilován obloukem a výžlabky. Podobně jako v presbytáři i v lodi jsou po stranách osazené náhrobní kameny majitelů letovického panství ze 16. století, které se dochovaly ve velmi dobrém stavu. Náhrobky jsou umístěny nad sokly pilastrů, v dolní části zdí.

V lodi kostela se do roku 1840 nacházela vysoká, úzká okna, zakončená gotickým obloukem. Uvádí se, že z důvodu vloupání se zlodějů do kostela byla okna v polovině 19. století přestavěna tak, aby se podobným incidentům předešlo. Ve spodní části byla okna zazděna, nahoře rozšířena a nově zakončena půlkruhovým obloukem. V dnešní podobě tak okna přesně nedodrží rozvržení původních oken, ale respektují rozvrh barokní klenby interiéru, což je příčinou i nesymetrického rozložení oken mezi nápadně viditelné opěráky.⁹² Jaroslav Sadílek si ve stavebně-historickém průzkumu všiml prasklin a nerovností ve tvaru tří lomených oblouků, které se vyskytují na západní stěně nad kruchtou.⁹³

4.4. Mariánská kaple

Kaple Panny Marie je stejně jako sakristie kostela velmi významná díky intaktně dochované gotické klenbě. Kaple se zachovala ve své původní podobě z konce 14. století a svou velikostí představuje polovinu šířky lodi kostela.⁹⁴ Z hlavní lodi vede do mariánské kaple gotický vstup, který je zakončen lomeným obloukem.

---

⁹¹ Zatímco je samotný vítězný oblouk omítnut bíle, plocha nad vítězným obloukem nese fresku s náboženskými výjevy z českého a moravského dávnověku. Freska vznikla roku 1932 a jejím autorem je Jan Daněk.

⁹² Vybíhal – Kocina (pozn. 6), cit. s. 64.

⁹³ Sadílek (pozn. 21), s. 23.

⁹⁴ Vybíhal – Kocina (pozn. 6), s. 70.

18. Letovice, kostel sv. Prokopa, vstup do kaple Panny Marie, poslední čtvrtina 14. století.

Vstup je rámován pískovcovým ostěním s profilovaným výžlabkem a subtilním oblounem.⁹⁵ Podobnou profilaci nese také vítězný oblouk, oddělující hlavní loď od kněžiště, který je úzký a lomeně zakončený. Po stranách konstrukci vstupu překrývají barokní přízední pilíře klenby s konzolovým zakončením.⁹⁶

V jižní stěně je vsazeno obdélné okno s lomeným záklenkem, které lemuje pískovcové ostění s širokým vyžlabením.⁹⁷ V polovině 19. století bylo toto okno částečně zazděno a posléze obnoveno do současné podoby.

Kaple je tvořena lodí čtvercového půdorysu a odsazeného pětiboce uzavřeného kněžiště, které mezi sebou spojuje průchod s lomeným záklenkem.

---

⁹⁵ Stejně tak vítězný oblouk, oddělující hlavní loď od presbytáře, má obdobnou podobu spočívající v lomeném, výrazně úzkém a vysokém provedení.

⁹⁶ Nalevo od vstupu do kněžiště je jeden z dalších reliéfních náhrobních kamenů, tentokrát s motivem Adama z Lomnice a na Skrchově z roku 1575.

⁹⁷ Barevná vitráž s názvem Ukřižování pochází z roku 1972. Vitráž vznikla podle návrhu profesora Karla Svolinského a zhotovila ji Umělecká řemesla v Praze pod vedením pana Jiříčky, viz Vybíhal – Kocina (pozn. 6), cit. s. 70.

19. Letovice, kostel sv. Prokopa, kaple Panny Marie, presbytář, poslední čtvrtina 14. století.

Presbytář i loď kaple disponují pískovcovými žebrovými klenbami, která jsou oboustranně vyžlabená. Žebrový systém vybíhá z přízedních válcových přípor. Loď je zaklenuta gotickou obkročnou žebrovou klenbou, která tvoří tři trojprásky. V křížení se nachází trojice hladkých kruhových svorníků bez motivu, a na východní straně dva svorníky s erbem rodu pánů z Ronova.

20. Letovice, kostel sv. Prokopa, kaple Panny Marie, klenba se svorníky, poslední čtvrtina 14. století.

Zaklenutí presbytáře kaple je tvořeno jedním obdélným polem křížové žebrové klenby a paprscitým závěrem. Žebra v presbytáři mají stejný profil jako žebra v lodi kaple a jejich výběhy vycházejí z přízedních přípor. I v presbytáři kaple jsou v křížení svorníky, přičemž již zmíněný motiv rodového erbu Ronovců je vyobrazen u západního svorníku.

Kněžiště je z východu, jihovýchodu a jihu osvětleno vysokými gotickými okny, která jsou zakončena lomeným obloukem. Ostění oken je profilováno výžlabkem s oblouny po stranách. Okna jsou vyplňována kružbou, která mají podobu trojlistu mezi dvěma tzv. jeptiškami. Mezi okny jsou situovány pilíře a výběhy žebor klenby. V současnosti jsou okna vyplněna barevnými vitrážemi, které jsou novodobé.⁹⁸

---

⁹⁸ I v případě těchto vitráží v kněžišti kaple je autorem návrhu Karel Svolinský. Náměty vitráží zobrazují hlavní události ze života Panny Marie, které je tato kaple zasvěcena. Jedná se o Zvěstování, Navštívení sv. Alžběty, Narození Páně, Útěk do Egypta, Klanění tří králů, Obětování v chrámu, Svatá rodina při práci, Zázrak v Káni Galilejské, Smrt Panny Marie a její Nanebevzetí a Korunování, viz Vybihal – Kocina (pozn. 6), cit. s. 71.

21. Letovice, kostel sv. Prokopa, pohled na presbytář kaple Panny Marie, poslední čtvrtina 14. století.

V západní stěně je vidět část gotického vstupního portálu kaple, který má taktéž lomené zakončení. Ze statických důvodů kostela byl vstup zazděn v polovině 19. století. V současné době je po téměř celé délce západní stěny kaple umístěna dřevěná novogotická zpvědnice, která tento původní gotický vstupní portál překrývá.⁹⁹

Co se týče exteriéru a vnějšího opěrného systému kněžiště i lodi kaple, dochoval se pouze opěrák jihovýchodního nároží. Z důvodu, že je presbytář menší velikosti, nemá zvnějšku nárožní opěráky. K západní zdi kaple přiléhá mohutná hranolová věž, která pochází z 19. století.

Mezi jižní kaplí Panny Marie a presbytářem se nachází malá trojpatrová místnost čtvercového půdorysu. Vstupuje se do ní novodobým vstupem z presbytáře kaple a jednoduchými schody lze vystoupat do horního podlaží, z něhož vede vstup do půdního prostoru nad kaplí.

---

⁹⁹ Jaroslav Sadílek ve svém stavebně-historickém průzkumu uvádí, že zmíněný západní vstup nemohl být funkční zejména kvůli svému překrytí hmotou nynější věže. I v minulosti byl prostor překrýván předchozí subtilnější hranolovou věží gotického stáří, viz Sadílek (pozn. 21), s. 25–26.

4.5. Sakristie

Sakristie jakožto prostor určený pro kněze a k uložení liturgických předmětů se v případě kostela sv. Prokopa zachovala ve své původní gotické podobě z dob výstavby kostela. Sakristie má obdélný půdorys a je situovaná při severní stěně presbytáře.

Prostora je běžně přístupná prostým obdélným otvorem v severní zdi kněžiště opatřeným jednokřídlými dveřmi s již barokním zámkem. Starší vstup taktéž obdélného tvaru se nachází v severní zdi sakristie, ale v současné době ho překrývá mohutná novodobá skříň. Uprostřed východní stěny se nachází obdélné okno se segmentovým záklenkem a šikmými pískovcovými špaletami, které místnost osvětluje.

Sakristie je zaklenutá gotickou klenbou o dvou křížových polích, která jsou vynášena oboustranně vyžlabenými žebry z pískovce se žlutým odstínem zabíhající hladce do zdi.

22. Letovice, kostel sv. Prokopa, sakristie, klenební konzola, poslední čtvrtina 14. století.

Tato dvě křížová pole jsou od sebe oddělena příčným pasem s žebrem, které nese totožnou profilaci jako ostatní žebra v sakristii. Klenební žebra jsou tvořena klínovým profilem. V křížení jsou umístěny dva kruhové svorníky s rozlišným zdobením. Západní svorník nese motiv stylizovaného květu,

23. Letovice, kostel sv. Prokopa, sakristie – západní svorník.

zatímco východní svorník je zdoben erbem rodu Ronovců.

24. Letovice, kostel sv. Prokopa, sakristie – východní svorník.

Výběhy žeber vyrůstají z koutů a středů delších stěn bez konzol.¹⁰⁰

Zvnějšku je sakristie kryta pultovou střechou, která na východní straně přechází do zvalbené střechy. Dvě nároží sakristie jsou ponechána v rezné podobě, odkrývající armování prostřednictvím opracovaných pískovcových kvádrů. Jak uvádí Jaroslav Sadílek ve svém

---

¹⁰⁰ Sadílek (pozn. 21), cit. s. 26.

stavebně-historickém průzkumu, absence kvádrů v nárožích v jejich nejvyšší partii napovídá na druhotné zvýšení sakristie, pravděpodobně při konstrukci nynějšího krovu.¹⁰¹

4.6. Věž

Současná mohutná hranolová věž je novogotická a byla vystavěna v 19. století za podpory hraběte Gustava Kálnokyho.¹⁰² V době, kdy v Letovicích působil farář František Sturm. Výstavba věže, která nahradila původní nevysokou věž s točitým schodištěm, znamenala velký zásah do stavební struktury kostela.

Hladká fasáda věže je členěna do tří etáží pomocí kordonových říms. Na vrcholu věž zdobí gotický (lomený) obloučkový vlys. V prvním patře se nachází dvojice velkých kruhových oken, které mají po celém obvodu šikmé špalety. Zvonicové patro je prosvětlováno třemi okny s lomeným záklenkem.¹⁰³ Šambrány těchto oken mají stejnou profilaci jako jižní okno kaple Panny Marie. Novogotický vstup do věže s lomeným zakončením je situován od západu a v interiéru věže se nachází levotočivé schodiště.

Nynější stavba nahradila původní nevysokou věž s točitým schodištěm, která byla odstraněna roku 1842 a její podoba je známa ze starých vyobrazení.

25. Letovice, vyobrazení kostela sv. Prokopa od jihu ze 30. let 19. století.

---

¹⁰¹ Ibidem, cit. s. 20.

¹⁰² V novodobé přistavěné věži jsou zavěšeny čtyři zvony, z toho tři velké a jeden menší – tzv. umíráček. Jak bývá zvykem, zvon Prokop je pojmenován podle patrona kostela, sv. Prokopa. Zvon pochází z doby, kdy majiteli letovického panství byli páni z Boskovic. Konkrétně se jedná o hraběte Kryštofa z Boskovic. Rodový znak pánů z Boskovic a znak města Letovic je zobrazen na samotném zvonu.

¹⁰³ Čtvrtá strana stěny bez okna představuje vstup do krovu kostela.

Částečně se její pozůstatky dochovaly v půdním prostoru v místech nad kaplí Panny Marie, se kterou věž sousedí. Na rozdíl od stávající věže svou výškou původní věž nepřesahovala korunní římsu kostela, která byla opatřena podžlabenou kamennou římsou. Věž byla kryta stanovou střechou s lucernou a cibulovou střechou. Věž ve zdech disponovala malými větracími okny. Vybudování nové věže v 19. století mělo za následek zadržování jižního vstupu do kostela a samostatného vstupního otvoru do prostoru kaple Panny Marie.¹⁰⁴

---

¹⁰⁴ Sadílek (pozn. 21), cit. s. 35.

5. Kostel sv. Prokopa v kontextu soudobé architektury Čech a Moravy

Již od středověku byly Letovice situovány na dopravně strategickém místě a postupem času mohl vzhlas tohoto moravského města růst. Také ve stavební činnosti, kterou podporovali tehdejší majitelé letovického panství z rodu Ronovců, se odrážela zvyšující se úroveň Letovic. Návrh postavit ve městě vlastní farní chrám zasvěcený sv. Prokopovi, byl jistě kladně přijat. Zvláště v době, kdy se v nedalekém okolí ne jeden kostel budoval a podpora výstavby svatyní přicházela i ze strany panovníka Karla IV.

Ačkoli chybí písemné prameny potvrzující dobu vzniku kostela, na základě slohové analýzy stavby lze výstavbu kostela poměrně bezpečně zasadit do poslední třetiny 14. století. Tehdejší jednotný koncept zahrnoval dlouhé kněžiště s pětibokým závěrem, sakristii, loď, mariánskou kapli a vřetenové schodiště v koutě sevřeném západní zdí kaple a jižní zdí lodí.¹⁰⁵ Z dob pozdějších přestaveb jsou stavební práce dokumentovány lépe, hlavně od rozsáhlých úprav za arcibiskupa Szelepczenyiho. Mým cílem je pokusit se v této kapitole zasadit kostel sv. Prokopa do kontextu soudobé gotické architektury Čech a Moravy. Vycházet budu z dochovaných částí letovického kostela, a to presbytáře s vnějším opěrným systémem, sakristie a intaktně zachované jižní kaple Panny Marie s klenbou.

Kostel sv. Prokopa byl ve své původní podobě dvojlovní stavbou. Tento typ chrámové architektury vrcholil v českých zemích v období od 70. let 14. století v době vlády Karla IV. S takovým řešením vnitřního prostoru kostela se ale na Moravě příliš často neseťkáváme. Krásný sloh v architektuře, který je definován zájmem o zcelení prostoru a světlem modelovaný vnitřní prostor, dal vyrůst zejména na jihu země typickým dvoulodním kostelům.¹⁰⁶ Výskyt dvojlodí na Moravě je poměrně ojedinělý a častější příklady užití dvou lodí se nachází spíše v oblasti jižních Čech.¹⁰⁷

Do dnešní doby se na Moravě dochovala dvoulodní kompozice v případě kostela sv. Jana Křtitele ve Velké Bíteši¹⁰⁸ z poloviny 14. století.¹⁰⁹ Jedná se o opevněný pozdně gotický kostel s polygonálním presbytářem.

---

¹⁰⁵ Samek (pozn. 17), cit. s. 338.

¹⁰⁶ Klára Benešová, et al., *Architektura gotická. Deset století architektury*, Praha 2001, cit. s. 40.

¹⁰⁷ Dvojlovní kostely se v oblasti jižních Čech pojí s působností pánů z Rožmberka. Jeden z nejvýznamnějších kostelů rožmberského dvojlodí je kostel augustiniánského kláštera v Třeboni z poloviny 14. století, s pětibocí uzavřeným presbytářem. Některé z kostelů, především v oblasti jižních Čech, mají zkrácená dvoulodí s jediným středním sloupkem.

¹⁰⁸ Město ležící ve východní části Českomoravské vrchoviny vzdálené přibližně 50 km od Letovic.

¹⁰⁹ Moravská dvojlodí, jako v případě kostela ve Velké Bíteši, se v minulosti řadila až do doby pohusitské.

26. Velká Bíteš, kostel sv. Jana Křtitele, pohled od severovýchodu, polovina 14. století.

Původní chrám byl zničen v roce 1428.¹¹⁰ Určitá paralela s letovickým kostelem sv. Prokopa spočívá v řešení stavby kostela sv. Jana Křtitele jako síňového dvoulodí sklenutého na tři středové sloupy, které bylo dříve badateli považováno z poloviny 15. století. Žebra křížových kleneb v tomto případě vyrůstají přímo ze štíhlých válcových podpor.¹¹¹ Kostel sv. Jana Křtitele byl původně dřevěný a svou současnou kamennou podobu začal získávat od poloviny 14. století.¹¹² Je tedy stavebně o něco starší než letovický kostel.

Ve městě Telči v okrese Jihlava se nachází kostel sv. Jakuba, který se řadí do typu dvoulodního síňového chrámu.

---

¹¹⁰ Dobroslav Líbal, *Gotická architektura v Čechách a na Moravě*, Praha 1948, s. 264.

¹¹¹ Líbal (pozn. 15), s. 199.

¹¹² Petr Holánek, *Velkobítešská kostelní tvrz*, Velká Bíteš 2006, s. 7.

27. Telč, kostel sv. Jakuba, pohled od jihu, druhá polovina 14. století.

Jedná se o farní gotický kostel s pětibokým presbytářem, který vznikl ve druhé polovině 14. století, stejně jako kostel letovický.¹¹³ Podle Dobroslava Líbala však tuto stavbu kostel sv. Prokopa v Letovicích architektonickou úrovní převyšoval.¹¹⁴ Kostel sv. Jakuba byl zaklenut po roce 1443.

Významnou stavbou, která má velmi blízký charakter letovickému kostelu, představuje pozdně gotický chrám sv. Václava v nedalekých Vanovicích v okrese Blansko.¹¹⁵ Na tuto podobnost poukázal Jaroslav Sadílek a domnívá se, že by oba kostely mohly pocházet nejen ze stejné doby konce 14. století, ale i ze stejné stavební hutě. Obě srovnávané stavby mají shodné kamenické články stavby, zřetelné především na vnějším průčelí, které utváří presbytář kostela. Důvody zjevné shody může objasňovat vnější okolnosti obou obcí, kterou doprovází vznik nové obchodní trasy a potřeba zbudovávat vlastní svatyně.¹¹⁶

Další paralelou je kostel sv. Petra a Pavla ve Vřesovicích.

---

¹¹³ Naďa Goryczková – Jiří Bláha – Lucie Bláhová, *Průvodce architekturou Telče*, Praha 2015, s. 76.

¹¹⁴ Líbal (pozn. 15), cit. s. 199.

¹¹⁵ Vanovice leží přibližně 10 km východně od Letovic.

¹¹⁶ Sadílek (pozn. 21), cit. s. 32.

28. Vřesovice, kostel sv. Petra a Pavla, pohled na presbytář, konec 14. století.

Presbytář kostela pochází z konce 14. století a stejně jako v případě letovické svatyně je závěr polygonálně ukončen.¹¹⁷ Podobnost je patrná v užití typu dvakrát odstupněných opěráků v nárožích presbytáře a typu použitých oken s lomeným obloukem.

Součástí kostela sv. Prokopa v Letovicích je původně zachovaná mariánská kaple, která je zaklenutá trojicí navzájem se prostupujících trojprásků. Významnou stavbou v porovnání s neobvyklým vzorcem klenby jižní kaple Panny Marie, je kostel Nejsvětější Trojice ve městě Sezemice (německy *Sezemitz*) nedaleko Pardubic. Součástí této orientované jednolodní stavby je přiléhající kaple sv. Anny na severu.¹¹⁸ Oproti kostelu, který je z poslední třetiny 13. století, se kaple řadí do období vrcholné gotiky z let 1380– 1390 a má vysokou architektonickou úroveň. Tento příklad je výjimečný ve velmi podobném užití obkročné klenby.

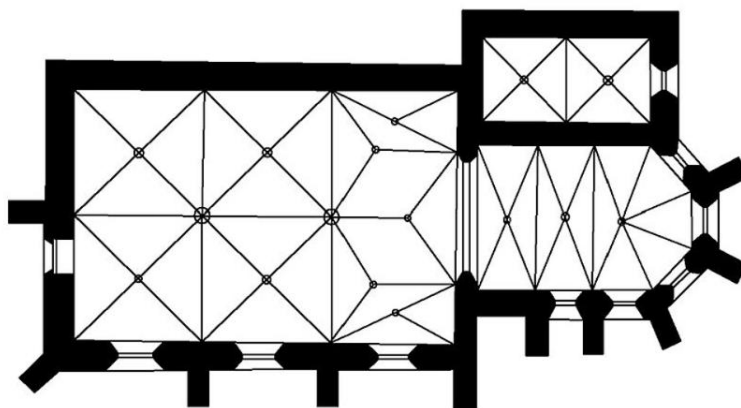
¹¹⁷ Líbal (pozn. 19), s. 552.

¹¹⁸ František Štefan, *Památky kostela Nejsvětější Trojice v Sezemicích*, Sezemice 1941, s. 16.

29. Sezemice, kostel Nejsvětější Trojice, kaple sv. Anny, klenba, kolem roku 1380.

Pro další srovnání letovického kostela uvedu špitální kostel sv. Víta v Soběslavi, neboť obě stavby mají dvoulodní dispozici. Jedná se o orientovaný kostel, který byl založen okolo roku 1375 a současně s ním byl stavěn také špitál při severní stěně kostela. Obdélný presbytář kostela sv. Víta, který je sklenut dvěma poli křížové klenby, je pětiboce zakončen.

30. Soběslav, kostel sv. Víta, půdorys, třetí čtvrtina 14. století.

V jeho závěru přechází klenba do paprscitého provedení s žebry sbíhajícími se do hlavic přípor. Uvádí se, že před rokem 1400 měl kostel sv. Víta gotickou obkročnou klenbu. Stejný typ klenby se dochoval v mariánské kapli kostela sv. Prokopa.

Dobroslav Líbal složitý systém trojprasků použitý v případě letovického kostela srovnává s kaplí sv. Barbory v Anežském klášteře v Praze ze 13. století.¹¹⁹

---

¹¹⁹ Obdobně jako v kapli sv. Barbory v Anežském klášteře pražském bylo v případě letovického kostela užito složitějšího systému trojprasků, takže se půdorysně vytvářel dojem síťové klenby milevského typu, viz Líbal (pozn. 19), cit. s. 227.

6. Závěr

V bakalářské práci jsem si kladla za cíl komplexně analyzovat gotickou architekturu kostela sv. Prokopa v Letovicích a pokusit se ji zasadit do kontextu soudobé sakrální architektury Čech a Moravy.

Kapitola o dosavadním stavu bádání dokládá, že se v minulosti upřela k letovickému kostelu pozornost několika autorů. Badatelé se od 19. století zabývali otázkou týkající se původní podoby stavby a časového zařazení kostela. V rámci své badatelské činnosti jsem se seznámila s dosavadními poznatky předchozích badatelů a ověřovala jejich jednotlivá tvrzení.

Bakalářská práce přispívá komplexním shrnutím problematiky letovického kostela, zahrnujícím podrobný popis dějin města. Výstavba letovického kostela se řadí do 80. let 14. století, kdy majiteli letovického panství byli páni z Ronova, a to v období vrcholu své rodové moci.

V závěrečné části práce jsem se soustředila na architektonické paralely kostela sv. Prokopa. Na základě srovnání gotických částí letovického kostela se stavbami stylově podobnými, jsem nastínila možné analogie. Významným parametrem porovnávání bylo užití dvoulodí, které jsem našla v blízkém i širokém okolí. Jedná se například o kostel sv. Víta v Soběslavi, jehož datace se vztahuje podobně jako letovický chrám do poslední čtvrtiny 14. století.

Dále se mi podařilo nalézt blízkou podobnost využití neobvyklého klenebního vzorce v mariánské kapli letovického kostela s kaplí sv. Anny v kostele Nejsvětější Trojice v Sezemicích.¹²⁰

Nepochybně existuje prostor pro další směr bádání kostela sv. Prokopa, který se může stát v budoucnu přínosným. Jaroslav Sadílek ve stavebně-historickém průzkumu zkoumá také půdní prostor letovického kostela. V místech nad lodí chrámu zmiňuje stopy přízedních vyžlabených žeber gotické klenby a špalety okenních otvorů stejného stáří.¹²¹ Špalety původních lomených oken mají pozůstatky gotické výmalby. Jedná se o linky v cihlové, bílé a žlutavé barvy, které zdůrazňují kvádrování špalet.¹²² Nejzápadnější z oken na severní straně kostela nese fragmenty tesaných kružeb. Ačkoli Jaroslav Sadílek usuzuje, že není rekonstrukce

---

¹²⁰ Viz kapitola 5. Kostel sv. Prokopa v kontextu soudobé architektury Čech a Moravy.

¹²¹ Sadílek (pozn. 21), s. 29.

¹²² Ibidem, s. 30.

jejich tvaru možná, myslím si, že bližší analýza fragmentů oken v půdním prostoru je jednou z cest badatelské činnosti.

Nové poznatky by mohl přinést stavební průzkum podloží kostela, na základě kterého by se dalo zjistit více informací o případné starší stavbě chrámu v Letovicích.

Jeví se mi jako přínosné zmínit výrok Františka Krchňáka (1913–1992), bývalého faráře a děkana působícího v Letovicích. Ke zdejšímu kostelu měl zajisté poněkud osobnější vztah než většina mladších i starších badatelů, a také rozličnou motivaci ke shromažďování a vyhodnocování informací. Zmiňuje se, že v podobné době výstavby kostela sv. Prokopa v Letovicích budovali majitelé panství také kostel sv. Jana Křtitele v Příbyslavi v Čechách (1382).¹²³ Naneštěstí autor neudává jakékoli bližší zdroje tohoto tvrzení, se kterým jsem se setkala pouze v tomto případě.¹²⁴ Musím tak konstatovat, že se mi nepodařilo tuto možnou skutečnost blíže osvětlit.

Kostel sv. Prokopa v Letovicích představuje sakrální stavbu s vysokou uměleckou hodnotou. I přes četné vpády nepřátel v průběhu staletí, kvůli kterým čelil kostel poškození, a i přes mladší přestavby si zachoval původní gotický ráz a svým umístěním na návrší města je jeho neodmyslitelnou dominantou.

---

¹²³ Krchňák (pozn. 41), s. 7.

¹²⁴ Do současné doby se zachoval pouze barokní kostel Narození svatého Jana Křtitele z poloviny 18. století, který stojí na místě původní gotické svatyně zničené během husitských válek.

Resumé

Předkládaná bakalářská práce se zaměřuje na rozbor gotické architektury kostela sv. Prokopa v Letovicích. Součástí textu jsou dějiny města od 13. století do počátku 16. století, přičemž důraz je kladen na rod Ronovců. Kostel sv. Prokopa je dále srovnáván se soudobou sakrální architekturou Čech a Moravy. Hlavním cílem práce je přehledně nastínit stavební historii kostela a dále se zaměřit na popis a analýzu jeho architektury.

Summary

This bachelor thesis provides an analysis of the Gothic architecture of the Church of Saint Procopius in Letovice. The text includes the history of the city from 13th century to the beginning of the 16th century, with a particular focus on Ronovci family. Church of Saint Procopius is then compared with other sacral gothic architecture from this time in Bohemia and Moravia. The primary goal of this thesis is to outline the construction history of the church and further focus on the description and analysis of its architecture.

Seznam použité literatury a pramenů

PRAMENY

Jaroslav Sadílek, *Letovice, kostel sv. Prokopa*, SHP (stavebně-historický průzkum), Olešnice na Moravě 2006. Moravský zemský archiv v Brně.

Pavel Vybíhal, *Historie kostela svatého Prokopa v Letovicích* (diplomová práce), Katedra církevních dějin a dějin křesťanského umění CMTFUPOL, Olomouc 2006. Knihovna CMTF Olomouc.

LITERATURA

Klára Benešová, et al., *Architektura gotická. Deset století architektury*, Praha 2001.

Slavomír Brodesser, *Staletími podél řeky Svitavy*, Brno 2005.

Petr David – Vladimír Soukup – Ivo Dokoupil, *777 kostelů, klášterů, kaplí České republiky*, Praha 2002.

František Fiala, *Opravy církevních památek v zemi Moravsko-slezské v letech 1919–1936*, *Zprávy památkové péče*, č. 8, 1937, s. 8.

Nad'a Goryczková – Jiří Bláha – Lucie Bláhová, *Průvodce architekturou Telče*, Praha 2015.

Petr Holánek, *Velkobítešská kostelní tvrz*, Velká Bíteš 2006.

Ladislav Hosák, *Historický místopis země moravskoslezské*, Praha 1938.

Jan Karel Hraše, *Zemské stezky, strážnice a brány v Čechách*, Nové Město nad Metují 1885.

Alois Hruďička, *Topografie diecese brněnské*, Brno 1908.

Rudolf Chadraba (ed.), *Dějiny českého výtvarného umění I/1, Od počátků do konce středověku*, Praha 1984.

Jaroslav Chloupek et al., *Publikace k 50. výročí povýšení Letovic na město*, Letovice 1986.

Milan Illa, *Letovice: dějiny města*, Letovice 1995.

Milan Illa – Radek Jurnečka, *Letovice, Farní kostel sv. Prokopa*, Letovice 1999.

Emanuel Janoušek, *Paměti města Letovic*, Letovice 1937.

- Jan Knies, *Vlastivěda moravská. Boskovský okres*, Brno 2008 (reprint původního vydání z r. 1904).
- Petr Kratochvíl (ed.), *Velké dějiny zemí Koruny české. Tematická řada. Architektura*, Praha 2009.
- František Krchňák, *Kostel sv. Prokopa, Týden u nás II*, 1992, s. 7.
- Jaroslav Kubíček – Vratislav Grolich – Richard Mayer, *Nemovitě kulturní památky jižní Moravy. Soupis památek a literatury. Okres Blansko*, Brno 1999.
- Karel Kuča, *Města a městečka v Čechách, na Moravě a ve Slezsku, III. díl, Kolín-Míro*, Praha 1996.
- Zdeněk Lázníčka, *Moravská města*, Brno 1948.
- Dobroslav Líbal, *Gotická architektura v Čechách a na Moravě*, Praha 1948.
- Dobroslav Líbal, *Katalog gotické architektury v České republice do husitských válek*, Praha 2001.
- Václav Mencl, *Česká architektura doby lucemburské*, Praha 1948.
- Václav Mencl, Románská a gotická hlavice jako prostředek k datování české architektury, *Zprávy památkové péče X*, 1950, s. 1–24.
- Václav Mencl, Tvary klenebních žeber v české gotické architektuře, *Zprávy památkové péče XI–XII*, 1951–1952, s. 268–281.
- Václav Mencl, Vývoj okna v architektuře českého středověku, *Zprávy památkové péče XX*, 1960, s. 181–232.
- Václav Mencl, Vývoj středověkého portálu v českých zemích, *Zprávy památkové péče XX*, 1960, s. 8–26, s. 113–153.
- Milan Mysliveček, *Erbovník aneb Kniha o znacích i osudech rodů žijících v Čechách a na Moravě podle starých pramenů a dávných ne vždy věrných svědectví*, Praha 1993.
- Milan Mysliveček, *Velký erbovník: encyklopedie rodů a erbů v zemích Koruny české*, Plzeň 2005–2006.
- Hana Myslivečková, *Mors ultima linea rerum: pozdně gotické a renesanční figurové náhrobní monumenty na Moravě a v českém Slezsku*, Olomouc 2013.

- Viktor Otakar, *Dějiny, památnosti a pověsti kraje boskovského*, Letovice 1921.
- Josef Pilnáček, *Staromoravští rodové*, Vídeň 1930.
- Josef Poulík – Bohuslav Chropovský a kol., *Velká Morava a počátky československé státnosti*, Praha – Bratislava 1985.
- Dalibor Prix, O Slezsko-českých vztazích ve středověké architektuře doby lucemburské, in: Mateusz Kapustka – Jan Klípa – Vít Vlnas – Andrzej Koziel – Piotr Oszczanows, *Slezsko. Perla v české koruně. Historie, kultura, umění*, Praha 2007, s. 149–172.
- August Prokop, *Die Markgrafschaft Mähren in Kunstgeschichtlicher Beziehung*, Bd. II., Wien 1904.
- Dušan Riedl, *Vývoj měst v Čechách a na Moravě I.*, Brno 1953.
- Václav Richter, *Vyšetření, jak vznikla některá moravská města. Brno v minulosti a dnes* 9, 1970, s. 137–149.
- Bohumil Samek, *Umělecké památky Moravy a Slezska 2 (J–N)*, Praha 1999.
- August Sedláček, *Atlasy erbů a pečeti české a moravské středověké šlechty*, Praha 2003.
- Jan Skutil, *Místopisný slovník obcí okresu Blansko*, Blansko 1966.
- Tomáš Somer, *Víra, zbožnost, mecenát: páni z Ronova a Přibyslavi a církve ve středověku*, Olomouc 2018.
- Helena Soukupová, *Anežský klášter v Praze*, Praha 1989.
- Miloš Stehlík, *Boskovice, státní zámek a hrad, město a okolí*, Praha 1955.
- Pavel Šafránek – Přemysl Reibl – Vladimír Bláha, *Sakrální stavby okresu Blansko*, Boskovice 1998.
- František Štefan, *Památky kostela Nejsvětější Trojice v Sezemicích*, Sezemice 1941.
- Jan Urban, *Lichtenburkové: vzestupy a pády jednoho panského rodu*, Praha 2003.
- Alois Vojtěch Šembera, *Páni z Boskovic a potomní držitelé hradu boskovického na Moravě*, Vídeň 1870.
- Pavel Vybíhal – Bohumil Kocina, *Kostel sv. Prokopa v Letovicích*, Letovice 2008.

Gregor Wolny, *Kirchliche Topographie von Mähren, meist nach Urkunden und Handschriften, Brünn Diöcese, 2. Band*, Brünn 1858.

Vladislav Zlámal, *Moravský Kras: Boskovice, Letovice, Blansko, Rájec, Svitávka, Kunštát, Lysice*, Bratislava 1937.

INTERNETOVÉ ZDROJE

Kostel sv. Prokopa v Letovicích, *Národní památkový ústav: Památkový katalog*, <https://pamatkovykatalog.cz/kostel-sv-prokopa-12824316>, vyhledáno 12. 2. 2023.

Kostel Nejsvětější Trojice v Sezemicích, *Národní památkový ústav: Památkový katalog*, <https://pamatkovykatalog.cz/kostel-nejsvetejsi-trojice-17839496>, vyhledáno 19. 8. 2023.

Seznam obrazové přílohy

Autorkou fotografií je Tereza Tóthová (pokud není uvedeno jinak).

1. Letovice, kostel sv. Prokopa s krytou chodbou, pohled od jihozápadu.
2. Letovice, kostel sv. Prokopa, půdorys, poslední čtvrtina 14. století. Převzato z: Jaroslav Sadílek, Letovice, kostel sv. Prokopa, SHP (stavebně-historický průzkum), Olešnice na Moravě 2006. Moravský zemský archiv v Brně.
3. Letovice, kostel sv. Prokopa, náhrobek Wolfa Dětricha z Hardeka, 1566.
4. Letovice, kostel sv. Prokopa, dvojnáhrobek Hanuše Fridricha z Hardeku a jeho manželky Alžběty de Monesis, 1566.
5. Letovice, kostel sv. Prokopa, krytá chodba ke kostelu – tzv. fortna, kolem poloviny 19. století.
6. Letovice, kostel sv. Prokopa, půdorys, poslední čtvrtina 14. století. Převzato z: Bohumil Samek, *Umělecké památky Moravy a Slezska 2 (J-N)*, Praha 1999, s. 339.
7. Letovice, kostel sv. Prokopa, bývalá zvonice před kostelním vchodem, před 1858. Převzato z: Emanuel Janoušek, *Paměti města Letovic*, Letovice 1937, s. 68.
8. Letovice, kostel sv. Prokopa, pohled od východu, poslední čtvrtina 14. století.
9. Letovice, kostel sv. Prokopa, presbytář.
10. Letovice, kostel sv. Prokopa, pohled od severovýchodu, poslední čtvrtina 14. století.
11. Letovice, kostel sv. Prokopa, presbytář – jižní stěna, sedile, poslední čtvrtina 14. století.
12. Letovice, kostel sv. Prokopa, presbytář – jižní stěna, detail sedile, poslední čtvrtina 14. století.
13. Letovice, kostel sv. Prokopa, řez a půdorys krypty, 1937. Převzato z: Emanuel Janoušek, *Paměti města Letovic*, Letovice 1937, s. 74.
14. Letovice, kostel sv. Prokopa, vstup do předsíně kostela. Převzato z: <https://cestounecestou.estranky.cz/clanky/kostely--kaple--klastery-a-hrbitovy/kostely-na-morave/letovice---kostel-sv.-prokopa.html>, vyhledáno 7. 3. 2023.
15. Letovice, kostel sv. Prokopa, západní portál, poslední čtvrtina 14. století.
16. Letovice, kostel sv. Prokopa, pohled od jihozápadu.

17. Letovice, kostel sv. Prokopa, pohled od severozápadu. Převzato z:
https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/2/2d/Letovice_kostel_Sv._Prokopa.JPG, vyhledáno 7. 3. 2023.
18. Letovice, kostel sv. Prokopa, vstup do kaple Panny Marie, poslední čtvrtina 14. století.
19. Letovice, kostel sv. Prokopa, kaple Panny Marie, presbytář, poslední čtvrtina 14. století.
20. Letovice, kostel sv. Prokopa, kaple Panny Marie, klenba se svorníky, poslední čtvrtina 14. století.
21. Letovice, kostel sv. Prokopa, pohled na presbytář kaple Panny Marie, poslední čtvrtina 14. století.
22. Letovice, kostel sv. Prokopa, sakristie, klenební konzola, poslední čtvrtina 14. století.
23. Letovice, kostel sv. Prokopa, sakristie – západní svorník.
24. Letovice, kostel sv. Prokopa, sakristie – východní svorník.
25. Letovice, vyobrazení kostela sv. Prokopa od jihu ze 30. let 19. století. Převzato z: Jaroslav Sadílek, *Letovice, kostel sv. Prokopa*, SHP (stavebně-historický průzkum), Olešnice na Moravě 2006. Moravský zemský archiv v Brně.
26. Velká Bíteš, kostel sv. Jana Křtitele, pohled od severovýchodu, polovina 14. století. Převzato z:
[https://commons.wikimedia.org/wiki/Category:Church_of_Saint_John_the_Baptist_\(Velk%C3%A1_B%C3%ADte%C5%A1\)#/media/File:Church_of_Saint_John_the_Baptist_\(Velk%C3%A1_B%C3%ADte%C5%A1\).jpg](https://commons.wikimedia.org/wiki/Category:Church_of_Saint_John_the_Baptist_(Velk%C3%A1_B%C3%ADte%C5%A1)#/media/File:Church_of_Saint_John_the_Baptist_(Velk%C3%A1_B%C3%ADte%C5%A1).jpg), vyhledáno 19. 9. 2023.
27. Telč, kostel sv. Jakuba, pohled od jihu, druhá polovina 14. století. Převzato z:
<https://pamatkovykatalog.cz/kostel-sv-jakuba-starsiho-14454863>, vyhledáno 19. 9. 2023.
28. Vřesovice, kostel sv. Petra a Pavla, pohled na presbytář, konec 14. století. Převzato z:
<https://www.nockostelu.cz/kostel/4917/#group=kostel&photo=f.IdFile>, vyhledáno 3. 10. 2023.
29. Sezemice, kostel Nejsvětější Trojice, kaple sv. Anny, klenba, kolem roku 1380. Převzato z: https://www.hrady.cz/data_g/6307/61452.900.jpg, vyhledáno 3. 10. 2023.
30. Soběslav, kostel sv. Víta, půdorys, třetí čtvrtina 14. století. Převzato z:
[https://commons.wikimedia.org/wiki/Category:Church_of_Saint_Vitus_\(Sob%C4%9Bslav\)#/media/File:Pudorys_kostel_sv_vita_v_sobeslavi.jpg](https://commons.wikimedia.org/wiki/Category:Church_of_Saint_Vitus_(Sob%C4%9Bslav)#/media/File:Pudorys_kostel_sv_vita_v_sobeslavi.jpg), vyhledáno 3. 10. 2023.

Anotace

Jméno a příjmení:	Tereza Tóthová
Instituce:	Univerzita Palackého v Olomouci, Filozofická fakulta, Katedra dějin umění
Obor:	Dějiny výtvarných umění
Vedoucí práce:	Mgr. Petr Čehovský, Ph. D.
Rok obhajoby:	2024

Název práce:	Gotická architektura kostela sv. Prokopa v Letovicích
Název v angličtině:	Gothic Architecture of St. Procopius Church in Letovice
Anotace práce:	Bakalářská práce se věnuje gotické architektuře kostela sv. Prokopa v Letovicích. Hlavní část textu se zaměřuje na dějiny výstavby letovického kostela se zacílením na stavebníky z rodu Ronovců a podrobnou analýzu architektury. Součástí práce je zasazení těchto aspektů do kontextu soudobé gotické architektury v Čechách a na Moravě.
Anotace v angličtině:	This bachelor thesis is dedicated to gothic sacral architecture of Saint Procopius in Letovice. The significant part of the text includes the history of the building, with a particular focus on Ronovci family. Church of Saint Procopius is then compared with other gothic sacral architecture from this time in Bohemia and Moravia.
Klíčová slova:	Letovice, gotika, architektura, sakrální, kostel
Klíčová slova v angličtině:	Letovice, gothic, architecture, sacral, church
Počet stran:	56 stran
Rozsah práce:	79 318 znaků (včetně mezer)
Jazyk práce:	Český